

**ASIAKASLÄHTÖISET JA TURVALLISET MAASTOREITTIMERKINNÄT
KESÄ-SYKSY 2016 ASIAKASKYSELYIDEN, HAAMURETKEILYN JA YRITTÄJÄKYSELYN-RAPORTTI –
REILA REITTIMERKINTÖJEN
TURVALLISUUS, PILOTTIALUEENA LAPPI
HANKKEELLE**

TEKIJÄ

SINI KESTILÄ

LAPIN LUONTOPALVELUT, METSÄHALLITUS

2016

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
1.1 KESKEISET HAVAINNOT AINEISTOISTA	4
2 KÄYTTÄJÄKOKEMUKSIEN KERÄYS	5
2.1 ASIAKASKYSELY MAASTOSSA JA VERKOSSA	5
2.2 HAAMURETKEILY.....	7
2.3 KYSELY REITTEJÄ KÄYTTÄVILLE YRITYKSILLE	8
3 TULOKSET	9
3.1 ASIAKASKYSELY MAASTOSSA	9
3.1.1 KOHTEET JA VASTAAJAT	9
3.1.2 KOHTEEN TÄRKEYS	10
3.1.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTEKOONAKONAISSUUS.....	11
3.1.4 REITTIOPASTEIDEN OMINAISUUDET	14
3.1.5 MERKINTÄTAVAT.....	14
3.1.6 TIEDÄTKÖ MISSÄ OLET JA MUU PALAUTE	15
3.2 ASIAKASKYSELY VERKOSSA	16
3.2.1 KOHTEET JA VASTAAJAT	16
3.2.2 KOHTEEN TÄRKEYS	17
3.2.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTEKOONAKONAISSUUS.....	17
3.2.4 REITTIOPASTEIDEN OMINAISUUDET JA MERKINTÄTAVAT	20
3.2.5 MUU PALAUTE	20
3.3 HAAMURETKEILY.....	23
3.3.1 YLEISTÄ.....	23
3.3.2 REITIT.....	23
3.3.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTETAULU.....	24
3.3.4 VIITAT JA REITTIMERKINNÄT	25
3.4 KYSELY YRITTÄJILLE	25
LÄHTEET	28
LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Ohjeistus turvallisista ja asiakaslähtöisistä reittimerkinnöistä on yksi REILA reittimerkinnät turvallisiksi, pilottialueena Lappi hankkeen (REILA) tavoitteista. Metsähallituksen Lapin luontopalveluiden tehtävänä on muun muassa viedä eteenpäin tätä hankkeen kehitystavoitetta. (REILA 2016.) Lapin luontopalveluissa kerättiin tavoitteen toteutumista varten käyttäjäkokemuksia reittien käyttäjiltä maastossa ja verkossa toteutetuilla asiakaskyselyillä ja haamuretkeilykonseptilla. Kerättyä aineistoa hyödynnetään osana ohjeistuksen laadintaa.

REILA-hankkeen pyrkimys on vahvistaa maasto- ja ulkoilureittien luotettavuutta. Hanketta vievät eteenpäin Lapin Pelastuslaitos, Metsähallitus ja Lapin ammattikorkeakoulu / Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti (MTI). Lisäksi mukana on 14 Lapin kuntaa: Enontekiö, Inari, Kemi, Kemijärvi, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello, Posio, Rovaniemi, Salla, Sodankylä, Tornio ja Ylitornio. (REILA 2016.)

Raportissa on avattu maastossa ja verkossa käyttäjille sekä yrittäjille tehtyjen asiakaskyselyiden vastauksia. Maastossa tehdyn kyselyn vastaukset ovat omana kokonaisuutena, kuten ovat verkko- sekä yrittäjäkyselyiden vastaukset. Lisäksi haamuretkeilyraporteista on oma yhteenveto.

	Ajanjakso	Ilmoittautuneet/Lähetetty, Ikm	Vastaukset, Ikm
Asiakaskysely maastossa	heinä-elokuu 2016		94
Asiakaskysely verkossa	heinä-syyskuu 2016		106
Haamuretkeily	elo-lokakuu 2016	453	28
Yrityskysely	syyskuu 2016	113	28

1.1 KESKEISET HAVAINNOT AINEISTOISTA

Käyttäjäkokemusten aineistosta nousi esille asioita, joita on hyvä ottaa huomioon turvallisten ja asiakaslähtöisten reittimerkintöjen ohjeistuksen laadinnassa. Saatu palaute oli sekä positiivista että negatiivista. Todettiin, että yleisesti merkinnät olivat loogisia, selkeitä ja helposti havaittavissa. Merkintöjen ominaisuuksien ongelmana oli usein niiden huono kunto. Ongelmalliseksi koettiin myös vanhat ja uudet merkinnät samalla reitillä, jotka eivät olleet samanlaisia. Monesti ne sekaannuttivat käyttäjää.

Lähtöpisteen löytyminen oli usein vastaajien mielestä haasteellista. Tästä johtuen myöskään opastetaulua ei usein löydetty tai se oli vaikeaa. Aina opastetaulua ei osattu edes etsiä ja silloin tärkeät tiedot reitistä jäivät lukematta. Opastetaulun ominaisuuksista ja sisällöstä mainittiin, että siinä halutaan olevan ennakkotietojen lisäksi kartta koko alueen reitistöstä sekä lisäksi ”olet tässä” -merkintä. Ennakkotiedoissa toivotaan myös olevan selitykset reitillä käytetyistä symboleista, koska niiden merkitys ei ole aina täysin selvä kaikille. Myös reitin vaatavuustason maininta ennakkotiedoissa koetaan tärkeäksi, jotta käyttäjä voi itse päättää voiko lähteä reitille.

Reitillä olevan viitoituksen ja reittimerkkien toivotaan olevan mahdollisimman helposti havaittavissa myös hämärässä tai huonolla säällä. Lisäksi risteysalueilla pitäisi löytyä aina viitat, jotka osoittavat oikean polun suuntaan. Risteysviittojen yhteyteen toivottiin karttaa reitistöstä, jossa on ”olet tässä” -merkintä. Reittimerkintöjen osalta tärkeimmäksi ominaisuudeksi koettiin, että niitä on helppo seurata varsinkin kivikossa tai muussa maastossa, jossa polku ei selkeästi erotu. Lisäksi toivottiin, että merkinnät pysyisivät reitin alusta loppuun johdonmukaisina. Usein jos merkinnät yhtäkkiä muuttuivat tai loppuivat, oli käyttäjälle tullut tunne, että ei ole enää oikealla reitillä.

2 KÄYTTÄJÄKOKEMUKSIEN KERÄYS

2.1 ASIAKASKYSELY MAASTOSSA JA VERKOSSA

Asiakaskysely toteutettiin Lapin maakunnassa sijaitsevilla reiteillä. Vastauksia pyrittiin keräämään kaikkien REILA-hankkeessa mukana olevien kuntien alueelta. Reittien valinnassa kriteerinä oli, että niiden täytyi olla kesäkäytössä olevia reittejä.

Asiakaskyselyn laadinnassa käytettiin apuna muun muassa REILA-hankkeen sisältöjä. Lisäksi siihen otettiin sisältöjä Metsähallituksen omasta viitoitusoppaasta: Hyvän viitoittamisen perusteet, Tuominen Rami, 2013. Kyselyllä haluttiin kerätä käyttäjäkokemuksia reittien opastekokonaisuudesta, joka muodostuu opastetauluista, viitoituksesta ja reittimerkinnöistä. Lisäksi sillä kerättiin tietoja myös vastaajan profiilista, kuten muun muassa retkeilykokemuksesta, asuinpaikasta ja iästä. Näillä haluttiin selvittää, millainen vastaaja on kyseessä.

Asiakaskyselyn aineistoa kerättiin kahden eri kyselyn avulla heinä-syyskuun 2016 aikana. Kyselyt laadittiin Webropol-kyselytutkimustyökalulla ja ne toteutettiin kahdella eri tapaa, toinen maastoreittien varrella ja toinen verkossa. Maastossa tehty kysely toteutettiin heinä-elokuussa ja verkkokysely oli avoinna heinäkuusta syyskuun 20. päivään saakka. Kyselyjen sisällöt olivat samanlaiset, ainoastaan maastossa tehdyssä esitettiin kaksi lisäkysymystä. Niistä toinen koski kartan reittimerkintöjä ja toisessa kysyttiin tietääkö vastaaja missä kohtaa reittiä hän on.

Maastossa aineistoa kerättiin haastattelemalla retkeilijöitä Lapin alueen retkeilyreiteillä. Jokaisessa kohteessa haastatteluja tehtiin yhden päivän aikana noin kello 8 ja 17 välisenä aikana. Kohteiksi valikoitui sekä Metsähallituksen että kuntien ylläpitämiä reittejä. Seuraavassa lueteltu paikat ja reitit missä kyselyä tehtiin.

- Kansallispuistoreiteistä valikoitiin Pyhä-Luostolta kaksi eri kohdetta, toinen Pyhältä ja toinen Luostolta, joissa kummassakin kerättiin vastauksia yhden päivän aikana. Pyhällä haastattelu kohteet olivat Isonkurun laavulle johtava reitti ja Luostolla Ukko-Luoston näköalatorni sekä Rykimäkeron kota.
- Urho Kekkosen kansallispuistosta valikoitui Saariselältä lähtevä lisäkipään pidempi rengasreitti sekä Kiilopäältä Luulammen kautta Rumakurulle menevä reitti, joka tulee Ahopään kautta takaisin Kiilopäälle. Saariselän ja Kiilopään reiteillä kerättiin vastauksia kahden päivän ajan.

- Pallas –Yllästunturin kansallispuistosta valikoitiin myös kaksi eri kohdetta, toinen Ylläkseltä ja toinen Pallastunturilta. Kummassakin kerättiin vastauksia yhden päivän ajan. Ylläkseltä vastauksia kerättiin Varkaankurun luontopolunreitiltä sekä Kesänkijärven laavulta. Pallastunturilta Taivaskeron kierroksen reitiltä sekä luontokeskuksen lähellä sijaitsevalta reittien lähtöpisteeltä.
- Riisitunturin kansallispuistossa käytiin Riisin Rietas ja Rääpäisy reittien lähtöpisteen läheisyydessä keräämässä vastuksia.
- Sallatunturilla vastauksia kerättiin Tunturilammen laavulle sekä Propuistosta Kontiolammen laavulle johtavilla reiteillä.
- Inarissa vastauksen kohteena oli Juutuan polulla sijaitseva Jäniskosken laavu.
- Kittilässä Levillä vastauksia kerättiin kahdessa eri paikassa, Kätkätunturille johtavalla Rykimäpolulla sekä Palovartijan kahvilan ympärillä risteileviltä poluilla.
- Ylitorniolla vastauksien keruu kohde sijaitsi Aavasaksan huipulla kiertävän Kruununkierroksen varrella.
- Pellossa vastauksia käytiin keräämässä kahdessa eri kohteessa, Jaipaljukan luontopolulla sekä Eeron polulla.
- Kemijärvellä vastaukset kerättiin Kemijärven metsäpolulla.
- Torniossa kohteena vastausten keräämiselle oli Karunki-Lautamaa reitti ja siitä valikoitui Lautamaassa sijaitseva luontopolku.
- Kemistä vastauksia kerättiin Pertajärven kuntopolulla.
- Rovaniemellä vastauksia kerättiin myös kahdesta eri kohteesta. Ounasvaaralla kohteiksi valikoitui luonto- sekä kuntopolun läheisyys. Napapiirin retkeilyalueella käytiin sekä Vaattunkikönkäällä että Vikakönkäällä sijaitsevilla reiteillä.

Verkkokysely avattiin heinäkuun 2016 alussa. Linkki kyselyyn lisättiin Metsähallituksen kansallispuistojen ja luontokeskuksien internetsivuille sekä Facebook-sivustolle. Lisäksi kyselyn linkki ja siihen muokattu valmis bannerikuva lähetettiin kaikille REILA-hankkeeseen osallistuvien kuntien yhteyshenkilöille sähköpostitse, jotta he pystyivät halutessaan laittamaan ne myös omille internetsivuille. Elokuun 2016 alussa verkkokyselyä mainostettiin uudestaan kansallispuistojen ja luontokeskuksien internetsivuilla sekä sen linkki lähetettiin myös uudelleen hankkeessa osallisina oleville kunnille.

Heinä-elokuun aikana maastossa tehtyyn kyselyyn saatiin yhteensä 94 vastausta. Osasta reittejä vastauksia saatiin useita, kun taas kolmesta ei saatu yhtään. Nämä kolme reittiä sijaitsivat Pellon, Ylitornion ja Tornion kuntien alueilla. Kyselyä pystyttiin toteuttamaan ainoastaan viikolla, mikä saattoi vaikuttaa myös joidenkin reittien vastausmääriin.

Heinä-syyskuun aikana toteutettuun verkkokyselyyn saatiin yhteensä 106 vastausta. Vastauksia tuli reiteistä eri puolilta Lappia. Ainoastaan Kemissä ja Tornion kunnissa sijaitsevilta reiteiltä, ei saatu yhtään vastausta.

2.2 HAAMURETKEILY

Haamuretkeily on yksi Metsähallituksen vapaaehtoistyön muodoista. Sen taustalla on MysteryShopping -toimintamalli, jota käytetään paljon liiketoiminnassa. Haamuretkeilijän tehtävänä on tutustua nimettömänä ja tavallista retkeilijää esittäen kohteeseen ja tehdä niistä havaintoja, jonka jälkeen he antavat siitä palautteen raportin muodossa. (Eskola & Nygren 2014, 2.)

Haamuretkeily toteutettiin elo-lokakuun 2016 aikana. Haamuja rekrytoitiin monen eri kanavan kautta. Laitoimme rekrytointiviestin Suomen kansallispuistojen sekä luontokeskuksien Facebook-sivustoille. Lapin luontopalvelujen tiedottaja Pirjo Rautiainen laati tiedotteen, jota levitettiin eri julkaisuissa. Lisäksi Ylen Ajantasalla ohjelma haastatteli Metsähallituksen Lapin luontopalvelujen erikoissuunnittelija Erkki Ollilaa, mikä toi myös lisää näkyvyyttä. Melko laajan medianäkyvyyden ansiosta rekrytointiviesti tavoitti mahdollisimman monipuolisesti potentiaalisia hakijoita. Eryteisesti olimme kiinnostuneita vähemmän retkeilykokemusta omaavista osallistujista, koska juuri he ovat kohderyhmä, jotka eniten tarvitsevat hyvin merkittäviä ja turvallisia retkeilyreittejä.

Haamuretkeilijäksi ilmoittautuneita oli yhteensä 453. Heistä valittiin yhteensä 64 haamuretkeilemään. Muutama perui lähtönsä, joten haamuja, jotka palauttivat raportin, retkeili yhteensä 28. Haamuretkeilijät valikoitiin ensisijaisesti sen mukaan, kuinka kokeneita retkeilyreittien käyttäjiä he ilmoittivat olevansa. Lisäksi heidän alustavalla reittiehdotuksella sekä retken ajankohdalla oli merkitystä. Useimmilla ilmoittautuneista ei ollut tarkkaa reittiä suunnitteilla, ainoastaan ehdotus minne päin Lappia he haluaisivat mennä. Heille tehtiin ehdotukset reitistä tai kohteesta, jossa he voisivat retkeilyn suorittaa.

2.3 KYSELY REITTEJÄ KÄYTTÄVILLE YRITYKSILLE

Yritykset ovat myös merkittymaastoreittien käyttäjiä. Usein he joko käyttävät itse reittejä tai ohjaavat asiakkaitaan niille. Siksi kysyttiin myös heidän mielipidettään käyttämiensä reittien merkinnöistä. Webropol-kysely lähetettiin 113 yritykselle, joiden toimialue sijoittuu Lapin alueen reiteille. Yrityksien mielipidettä tiedusteltiin käyttämiensä reittien suhteen. Lisäksi kysyttiin millaisia toiveita heillä olisi niiden kehittämiseen. Vastaukset saatiin 28 yritykseltä.

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

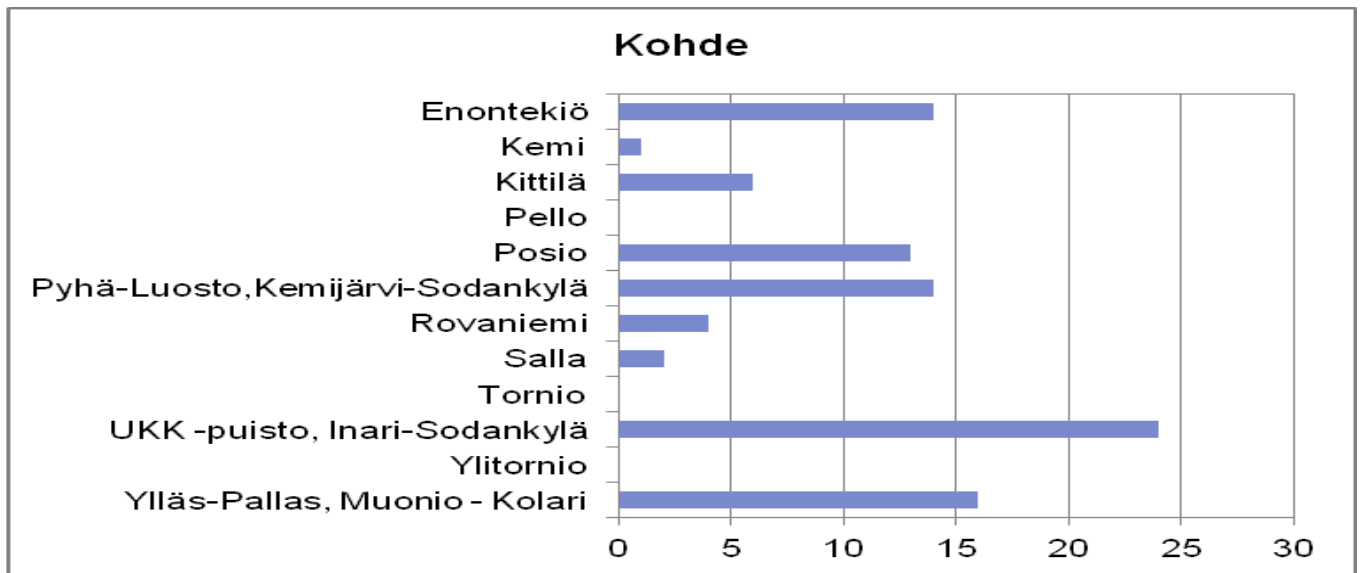

3 TULOKSET

3.1 ASIAKASKYSELY MAASTOSSA

3.1.1 KOHTEET JA VASTAAJAT

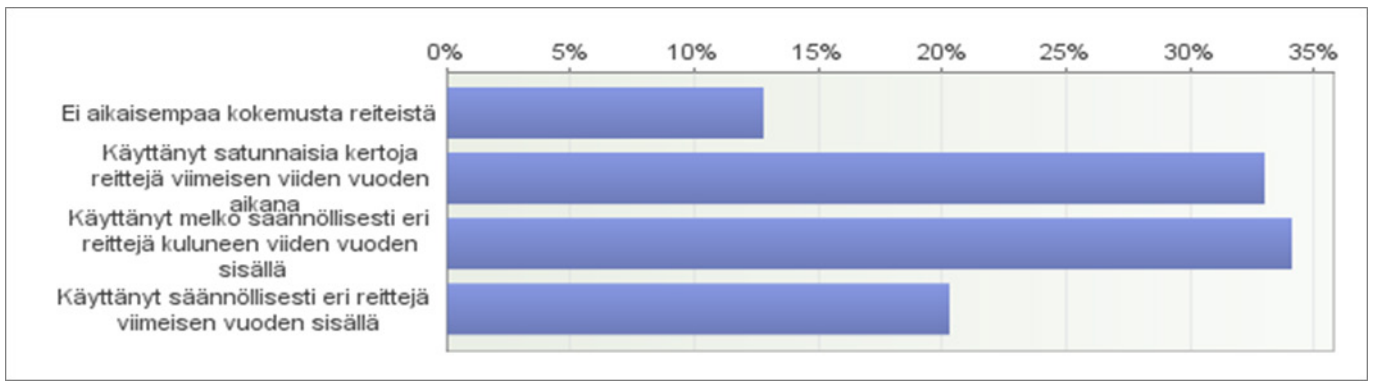
REILA-hankkeessa on mukana 14 eri Lapin kuntaa päätoimijoiden lisäksi. Haastattelukohteet valikoituivat hankkeessa mukana olevien kuntien alueilta. Taulukossa 1 on lueteltu kunnat, joissa haastattelut toteutettiin. Seuraavassa esitellään haastattelujen tulokset yhtenäisenä koontina, jossa on kaikki kohteet mukana. Jokaisesta kohteesta on lisäksi luotu oma yhteenvetoraportti.

Taulukko 1. Maaston asiakaskyselyn kohteet ja niistä saadut vastukset. Yhteensä vastauksia saatiin 94.

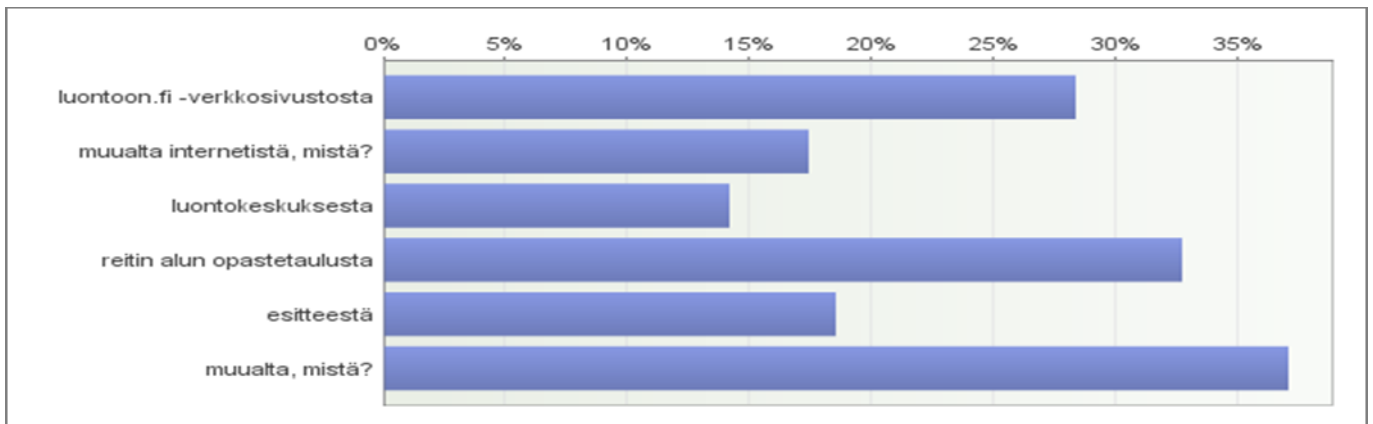
Maaston kyselyssä (Liite 1) tiedusteltiin retken kohdetta. Kyselyyn oli listattu 13 kohdetta valmiiksi, joista pystyi valitsemaan yhden. Lisäksi vastaaja pystyi halutessaan vapaavalintaisessa vastausvaihtoehdossa lisäämään oman kohteen tai tarkentamaan listasta valitun kohteen tietoja. Useimmat valitsivat kohteen listasta, mutta osa tarkensi sitä vapaavalintaisessa kohdassa esimerkiksi reitin nimellä.

Reiteillä kyselyyn vastaajat olivat eri puolilta Suomea ja ikäjakauma oli laaja. Lisäksi kyselyyn vastasi kaksi englantilaista ja yksi tšekkiläinen. Haastattelulomaketta ei käännetty muille kielille, mikä vaikeutti kansainvälisten vastaajien saamista mukaan otantaan. Vastaajien kokemus reittien käytöstä oli pääasiallisesti joko satunnaista (32,98%) tai melko säännöllistä (34,04%) viimeisen viiden vuoden sisällä. Kokemattomia merkittävien reittien käyttäjiä oli vastaajista 12,77% ja taas erittäin kokeneita oli noin viidesosa (20,21%). (Taulukko 2) Tulos osoittaa, että reittien käyttäjät ovat hyvin eritasoisia.

Taulukko 2. Taulukossa on esitetty vastaajien kokemus merkittyjen reittien käyttäjänä. Siinä on mukana kaikki reitit, joilta vastauksia kerättiin.

Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka pitkän reitin he olivat kulkemassa tai olivat kulkeneet. Tiedolla matkan pituudesta pystyttiin arvioimaan, muun muassa minkä tasoista reiteistä oli kyse. Reittien pituudet vaihtelivat kilometristä pitkiin kymmenien kilometrien mittaisiin vaellusreitteihin. Keskiarvo matkan pituudessa oli noin 9 kilometriä.

Taulukko 3. Taulukkoon on esitetty reitin ennakkotietojen hankinta vastausprosentteina. Vastaaja pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon.

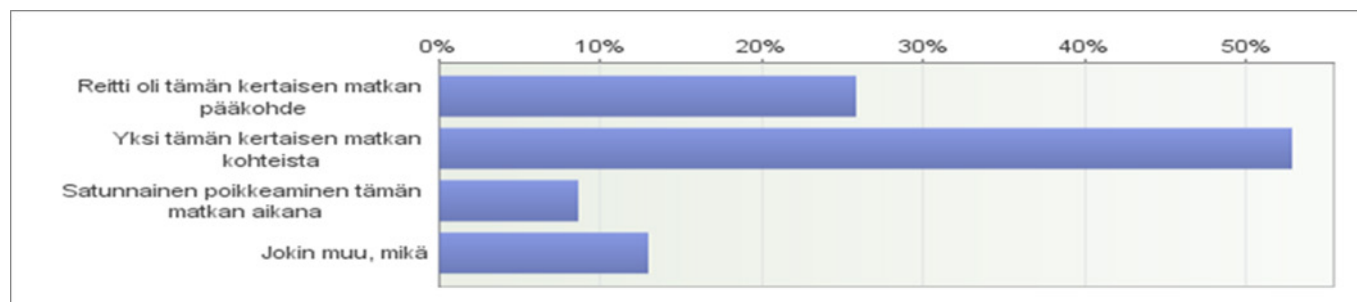
Suurin osa reitille tulijoista oli saanut ennakkotiedot reitin pituudesta, vaativuudesta, soveltuvuudesta, merkintätavasta ja ohjeista hätätilanteita varten jonkin internetsivuston kautta. Tietoja oli saatu myös muun muassa luontokeskuksista, tutuilta ja esitteistä. Reitien alun opastetaulusta tiedot oli hankkinut vastaajista 32,61%. Moni vastaaja mainitsi useamman kuin yhden paikan tietojen lähteeksi. (Taulukko 3)

3.1.2 KOHTEEN TÄRKEYS

Taulukossa 4 on esitetty reitille tulon syy. Yli puolelle vastaajista (52,69%) reitin kulkeminen oli yksi matkan aikana käytävistä kohteista. Matkan pääkohteena se oli 25,81% vastaajista. Vastaajista ainoastaan

8,6% oli poikennut satunnaisesti reitille. Jokin muu syy kohtaan vastasi 12,9% vastaajista. Siihen selitteenä suurimmalla osalla oli, että reitti on tavanomainen lenkkeilypaikka, jossa esimerkiksi ulkoilutetaan koira. Lisäksi vastattiin, että reitti oli valittu sen helppouden takia, koska sinne muun muassa pääsi rattaiden kanssa tai se oli sopivan pituinen lapsille tai iäkkäämmille. Muita vastauksia olivat, että reitti oli ennestään tuttu, kävijä oli saanut suosituksen, ilmainen matka tarjottu sekä sopivan reitin pituuden ja maisemien takia.

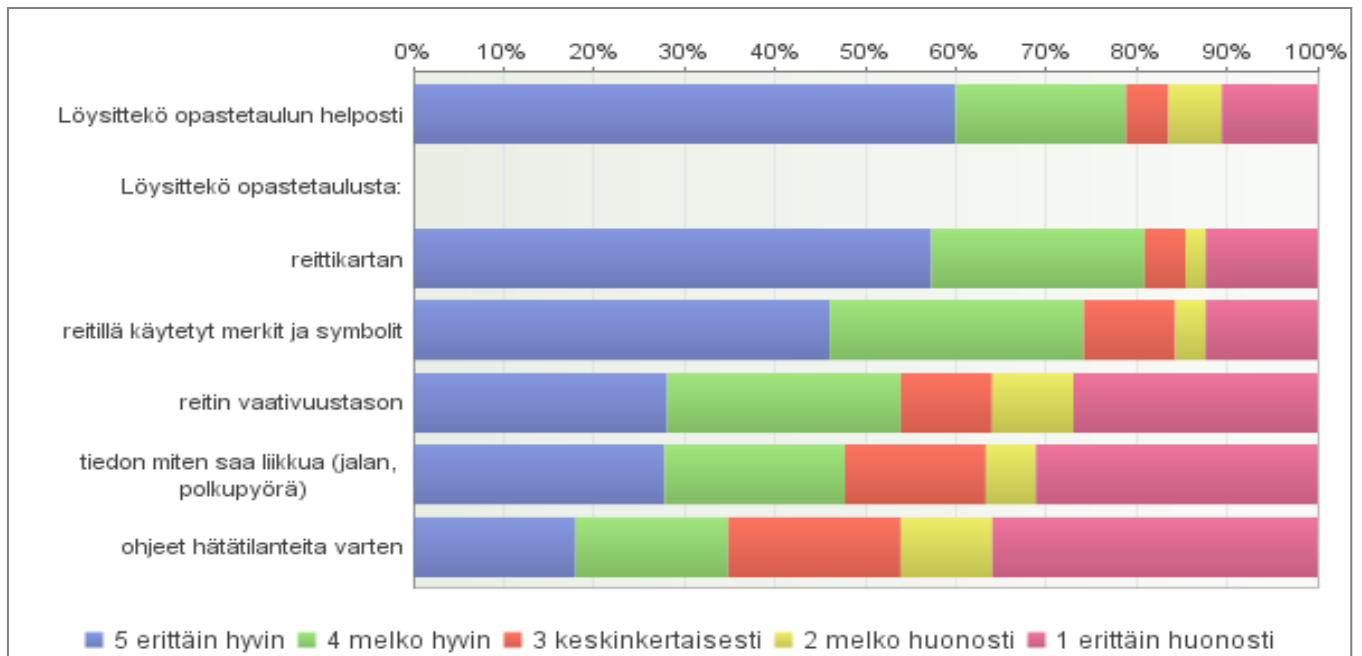
Taulukko 4. Reitille tulon syyt esitelty vastausprosenttien mukaan.

3.1.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTEKOKONAISUUS

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka helposti he olivat löytäneet reitin lähtöpisteen. Heitä pyydettiin kertomaan myös miksi olivat tai eivät olleet löytäneet sitä. Suurin osa vastaajista (91,3%) oli löytänyt reitin lähtöpisteen helposti, mutta 8,7% vastaajista eivät olleet löytäneet sitä ollenkaan. Syyksi helposti lähtöpisteen löytäneistä vastaajista (noin 43%) ilmoitti, että oli löytänyt reitille hyvien opasteiden avulla. Noin 43% vastanneista oli löytänyt lähtöpisteelle, koska paikka oli tuttu tai he olivat paikallisia. Esimerkiksi luontokeskuksista tai hotellilta saadun ohjeistuksen, kartan, Internetin tai navigaattorin avulla, lähtöpisteen olivat löytäneet noin 15% vastaajista.

Ne jotka eivät löytäneet lähtöpistettä, vastasivat syyksi, että opasteita ei löytynyt tai oli kaksi vaihtoehtoa. Vastauksissa myös mainittiin, että paikalle opastusta täytyisi parantaa, jotta lähtöpiste löytyisi.

Lähtöpisteestä opastetaulun olivat löytäneet erittäin hyvin 60% vastaajista. Vastauksista 10,59% ilmoitti, että opastetaulu oli löytynyt erittäin huonosti. Usein myös vastaajat ilmoittivat, että eivät välttämättä olleet edes etsineet opastetaulua tai olivat vain vilkaisseet sitä. (Taulukko 5)

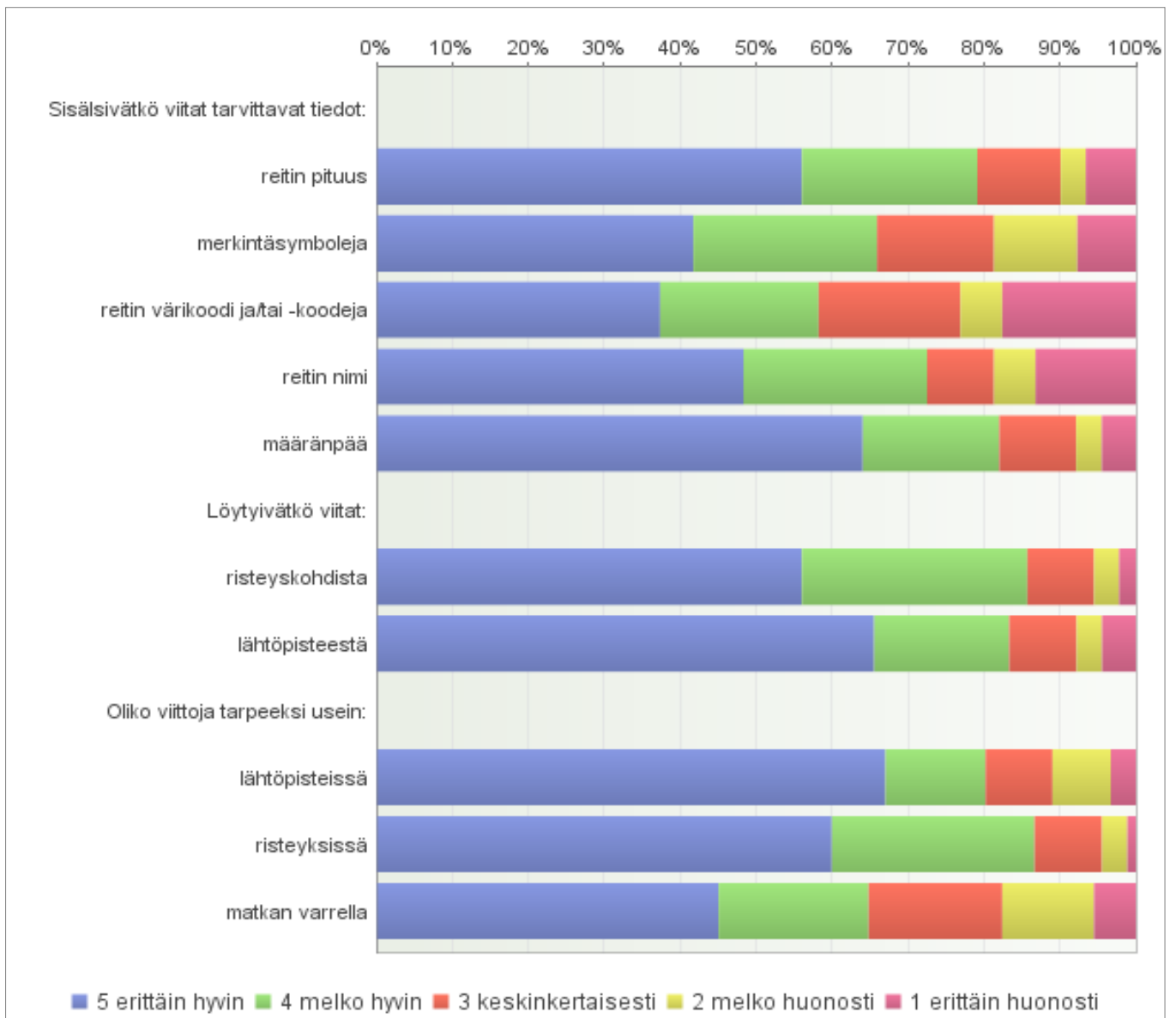

Taulukko 5. Taulukossa on esitetty kakkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä opastustauluista.

Opastetaulun ennakkotiedoissa oli yleensä reittikartta. Sen oli löytänyt erittäin hyvin 57,30% ja taas ainoastaan 12,36% erittäin huonosti. Reitillä käytetyt symbolit ja merkit löysivät vastaajista 46,07% erittäin hyvin ja 12,36% taas erittäin huonosti. Reitin vaativuustaso (28,09%), tieto miten saa liikkua (27,78%) ja hätäohjeistuksen (17,98%) olivat löytäneet erittäin hyvin vain noin alle kolmasosa vastaajista. Merkittävää oli, että hätäohjeistusta eivät löytäneet 35,96% vastaajista ja 31,11% vastaajista ei löytänyt tietoa siitä millä reitillä saa liikkua. (Taulukko 5)

Reittien viitoitukset arvioitiin suurimmaksi osaksi erittäin hyväksi tai melko hyväksi. Noin puolessa vastauksista reitillä olevista viitoista löytyivät reitin pituus, merkintäsymboleja ja määränpää. Erittäin huonosti oli löytänyt 17,58% vastaajista reitin nimen, mutta taas erittäin hyvin sen löysivät 48,35%. Vastaajista 13,19% olivat löytäneet viitoista erittäin huonosti reitillä käytetyt värikoodit tai muut koodit. (Taulukko 6)

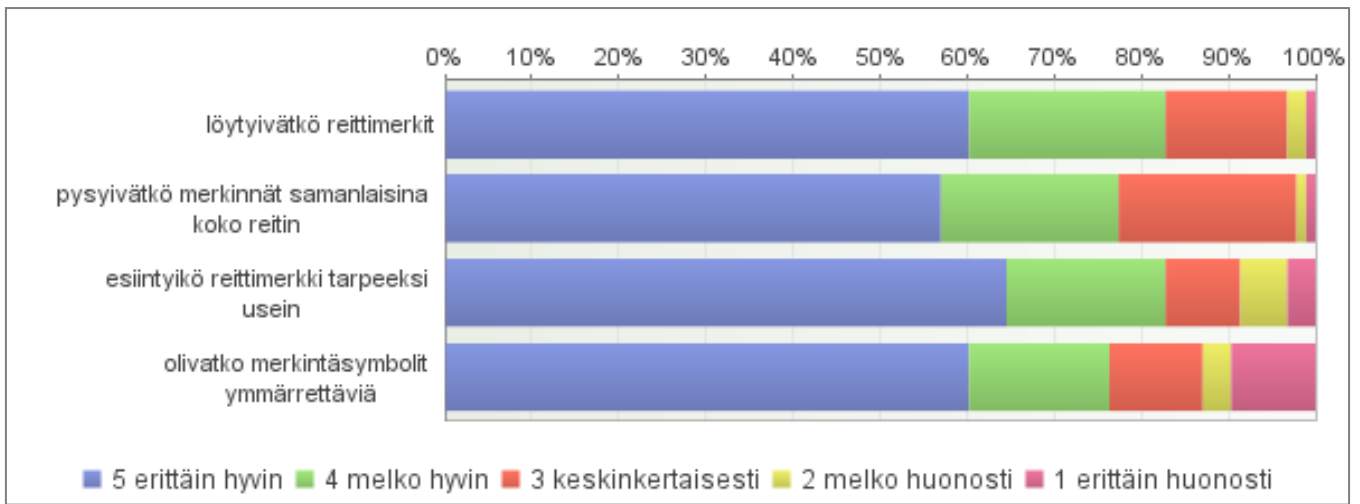

Taulukko 6. Taulukossa on esitetty kaikkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä reitin viitoituksista.

Reittimerkinnät löytyivät erittäin hyvin 60,22% mielestä vastaajista ja vain 1,08% vastaajista ilmoitti, että ne löytyivät erittäin huonosti. Vastaajista 56,99% arvioi merkintöjen pysyneet samanlaisina koko reitin ajan ja 64,52% vastaajista ilmoitti, että niitä esiintyi tarpeeksi usein. Merkintäsymboleista yksi viidesosa vastaajista arvioi, että ne olivat melko tai erittäin huonosti ymmärrettäviä, mutta silti yli 60% vastaajista piti niitä erittäin hyvin ymmärrettävinä. (Taulukko 7)

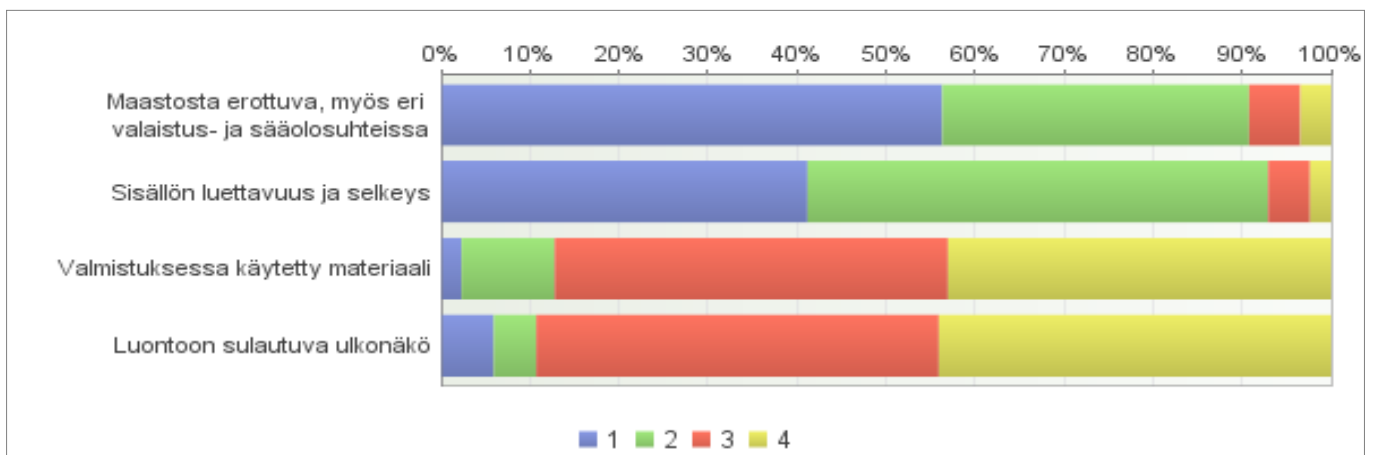

Taulukko 7. Taulukossa on esitetty kaikkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä reittien merkinnöistä.

3.1.4 REITTIOPASTEIDEN OMINAISUUDET

Vastaajia pyydettiin laittamaan reittimerkintöjen ominaisuudet tärkeysjärjestykseen. Vaihtoehtoina oli neljä eri ominaisuutta, jotka liittyivät ulkonäköön, sisältöön ja materiaaliin. Vastaajat saivat järjestää ominaisuudet niin, että ominaisuuksista tärkein oli 1., toiseksi tärkein 2., ei niin tärkeä 3. ja vähiten tärkeä 4. Suurin osa vastaajista arvosti tärkeimmiksi ominaisuuksiksi maastosta erottuvuuden sekä sisällön. Vähiten tärkeänä pidettiin materiaalia ja luontoon sulautuvaa ulkonäköä. (Taulukko 8)

Taulukko 8. Taulukossa on esitetty vastaukset kaikilta reiteiltä prosentteina koskien reittimerkintöjen ominaisuuksien tärkeysjärjestykseen laittamisesta. 1 on tärkein ja 4 vähiten tärkeä.

3.1.5 MERKINTÄTAVAT

Vastaajilta tiedusteltiin reitin pituuden esittämistapaa. Heiltä näytettiin kaksi eri vaihtoehtoa, jossa toisessa reitin pituus on esitetty aikana ja toisessa kilometreinä. Vastaajista 93,55% piti kilometriä

parempana. Suurin osa vastasi, että kilometri on siksi parempi, koska jokainen kulkee omaa vauhtia. Yhdessä vastauksessa myös mainittiin, että Suomessa ei ole niin suuria korkeuseroja, että matkan pituuden esittäminen aikana olisi perusteltua. Parissa vastauksessa ehdotettiin myös kummankin matkan pituuden esittämistavan ottamista käyttöön. Vastaajat, jotka pitivät aikaa parempana, perustelivat sen kertovan paremmin reitin vaativuustason.

Toinen merkintätapoihin liittynyt kysymys koski retkikohteen esitekarttoja. Vastaajille näytettiin kaksi erilaista reittiesitekarttaa samasta kohteesta. Kartta A:ssa on keskitytty kohteen yleisesittelyyn ja reitit on esitetty yhdellä värillä. Kartta B:ssä taas reitit on merkitty karttaan eri värikoodein. (Liite 2)

Vastaajista 96,81% piti vaihtoehtoa, jossa reitit on merkitty värikoodein, parempana. Perusteluna oli, että se oli selkeämpi ja havainnollisempi, koska värit toivat reittejä esille. Lisäksi esitteessä olevia reittikohtaisia esittelyjä pidettiin hyvinä, koska niiden avulla oli helpompi valita itselle sopivin reitti. Muutama vastaaja piti kuitenkin kartta A:n esitettä parempana, koska siinä korostettiin enemmän kohdetta eikä ollut ylimääräisiä.

3.1.6 TIEDÄTKÖ MISSÄ OLET JA MUU PALAUTE

Vastaajilta tiedusteltiin, että tietävätkö he missä tällä hetkellä ovat. Siihen vastattiin yleensä, että tiedän. Tarkempaa sijaintia, kuten esimerkiksi paikannimeä tiedusteltaessa, useimmat eivät osanneet kuitenkaan vastata. Moni osasi kertoa, esimerkiksi kuinka pitkän matkan ovat kulkeneet tai minkä reittiosuuden välillä ovat, mutta tarkkaa sijaintia he eivät pystyneet sanomaan.

Vastaajista 54 antoi vapaamuotoista palautetta (Liite 4). Tämä palaute oli suurimmaksi osaksi positiivista, jossa käytyä reittiä pidettiin mukavana tai retkeilypalveluja kuten tauko- tai levähdyspaikkoja ja niiden kuntoa kehuitiin. Negatiivinen palaute johtui useimmin polulle kaatuneista puista muun muassa Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tai huonokuntoisista pitkospuista kuten esimerkiksi Saanalla (Kilpisjärvi) ja Metsäpolulla (Kemijärvi).

Reittimerkinnöistä annettiin sekä positiivista että huonoa palautetta. Sekavista tai liian harvassa olevista reittimerkinnöistä tai väärään suuntaan osoittavista viitoista annettiin palautetta muun muassa Riisitunturilla (Posio), Levillä (Kittilä), Saanalla (Kilpisjärvi), Urho Kekkosen kansallispuistossa ja Pyhä-

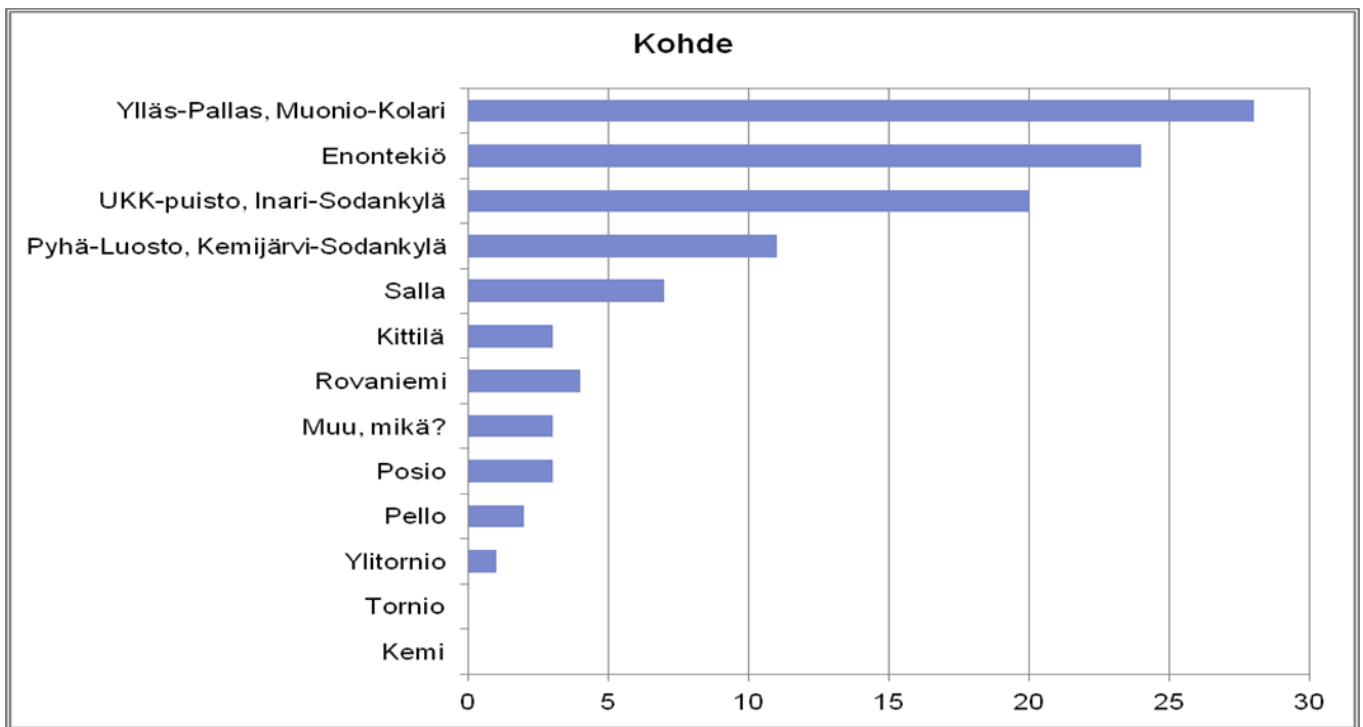

Luosto kansallispuistossa. Muutama vastaaja mainitsi myös vaikeudesta löytää lähtöpiste muun muassa Metsäpolulla (Kemijärvi), Pyhä-Luosto kansallispuistossa ja Levillä (Kittilä).

3.2 ASIAKASKYSELY VERKOSSA

3.2.1 KOHTEET JA VASTAAJAT

Seuraavassa esitellään verkossa tehdyn kyselyn tulokset kaikista kohteista yhtenäisenä koontina. Jokaisesta taulukossa 9 luetellusta kohteesta on lisäksi luotu oma yhteenvetoraportti. Verkossa tehdyn kyselyn haastattelulomakkeessa (Liite 3.) vastaajalla oli mahdollisuus valita reitti tai kohde joko valmiista listasta tai lisätä se itse.

Taulukko 9. Taulukossa on esitetty kaikki kohteet, joista vastauksia saatiin. Muu, mikä vastauksista kolme on Savukosken, kaksi Pellon ja yksi Kemijärven kuntien alueiden reiteiltä.

Vastaajat olivat eri puolilta Suomea ja heidän ikäjakaumansa oli laaja. Vanhin vastaaja oli 70-vuotias ja nuorin 22-vuotias. Kokemus merkityillä reiteillä retkeilystä oli vaihtelevaa vastaajien kesken. Noin puolella oli jonkinlaista kokemusta viimeisen vuoden tai viiden vuoden sisällä. Noin 25,96% vastaajista oli taas kokeneita merkittyjen reittien käyttäjiä ja taas 17,31% vastaajista ei ollut aikaisempaa kokemusta merkittyjen reittien käytöstä.

Vastaajia pyydettiin kertomaan kulkemansa matkan pituuden, koska sen perusteella pystyy myös arvioimaan reittiä. Verkkokyselyyn vastaajien reittien pituudet vaihtelivat alle kilometristä melkein 200 kilometrin mittaiseen vaellusreittiin. Keskiarvo matkan pituudessa oli noin 33 kilometriä.

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajilta, että mistä he olivat saaneet ennakkotiedot reitin pituudesta, vaativuudesta, soveltuvuudesta, merkintätavasta ja ohjeista hätätilanteita varten. Vastaaja sai valita kaikki soveltuvat vaihtoehdot ja siksi moni oli valinnut useamman kuin yhden paikan ennakkotietojen lähteeksi. Suurin osa (67,31%) vastasi, että oli etsinyt ennakkotietoja joko Luontoon.fi tai jonkun muun internetsivuston kautta. Esimerkiksi osa vastaajista oli löytänyt niitä sosiaalisen median kanavien kautta kuten blogeista tai keskustelupalstoilta. Tietoja oli saatu myös muun muassa luontokeskuksista (16,35%), esitteistä (17,31%) ja reitin alun opastetaulusta (22,12%). Lisäksi moni vastasi, että reitti oli ennestään tuttu tai sen ennakkotiedot oli saatu tuttavilta.

3.2.2 KOHTEEN TÄRKEYS

Melkein puolelle (48,08%) vastaajista reitti oli tämän kertaisen matkan pääkohde. Vastaajista 40,38% ilmoitti reitin olevan yksi tämän kertaisen matkan kohteista. Ainoastaan alle kymmenen prosenttia (9,62%) kertoi poikenneensa reitille satunnaisesti ja kaksi vastaajaa ilmoitti tullessaan reitille jonkin muun syyn vuoksi. Muun syyn vuoksi tullessa selitteenä oli, että käy kerran viikossa maastopyöräilemässä reitillä.

3.2.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTEKOKONAISUUS

Vastaajilta kysyttiin, että olivatko he löytäneet lähtöpisteen helposti. Pyysimme heitä myös kertomaan mikä oli syy, että lähtöpiste löytyi tai ei löytynyt.

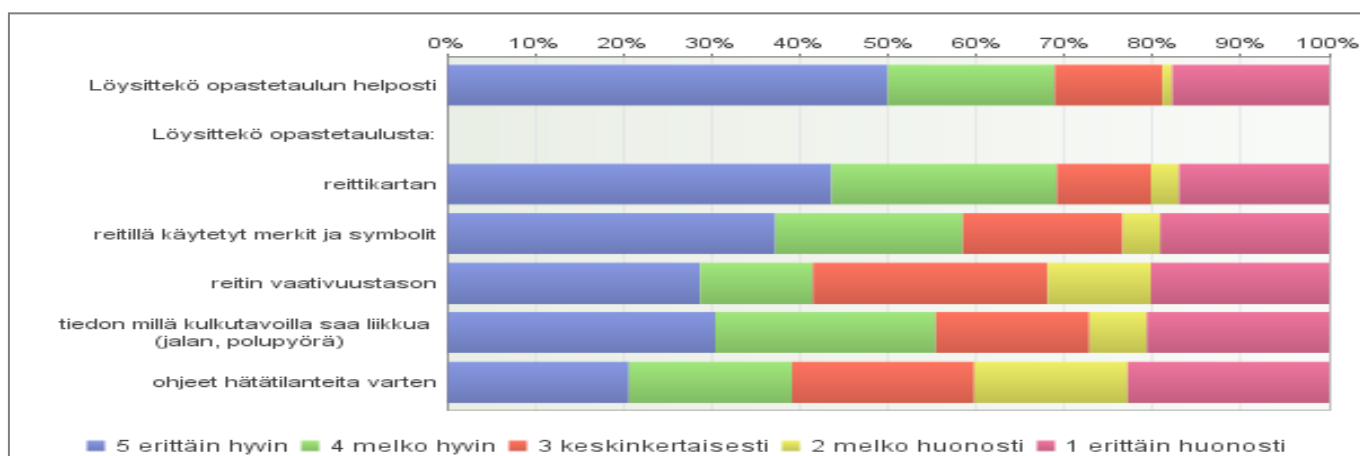
Yli 80% vastaajista olivat löytäneet lähtöpisteen helposti. Suurin osa vastaajista oli löytänyt lähtöpisteen hyvän opastuksen avulla. Monet olivat löytäneet myös lähtöpisteelle, koska se oli lähtenyt luonto- tai retkeilykeskuksen tai majapaikan läheltä. Karttaa tai karttasovellusta oli käyttänyt noin kymmenesosa vastaajista. Kymmenen vastaaja mainitsi reitin olevan ennestään tuttu ja siksi lähtöpiste oli löytynyt helposti. Kuusi vastaajaa oli löytänyt reitin lähtöpisteen sijainnin internet-sivustojen kautta kuten esimerkiksi luontoon.fi. Loput vastaajista oli ohjeistettu muuten tai viety suoraan lähtöpisteeseen.

Vastaajista ne jotka olivat ilmoittaneet, etteivät löytäneet lähtöpistettä helposti kertoivat syyksi, että opastetta ei löytynyt tai se oli merkitty huonosti. Myös useampi eri lähtöpiste oli hämmentänyt osaa vastaajista. Yhdessä vastauksessa oli mainittu syyksi se, että oli kääntynyt väärästä tienhaarasta ja yhdessä oli syynä luontokeskuksen sijainnin muutos.

Lähtöpisteestä opastetaulun olivat löytäneet erittäin hyvin 50% vastaajista, mutta silti melkein yksi viidesosa (17,78%) ilmoitti, että opastetaulu oli löytynyt erittäin huonosti. Usein myös vastaajat ilmoittivat, että eivät välttämättä olleet edes etsineet opastetaulua tai olivat vain vilkaisseet sitä. (Taulukko 10)

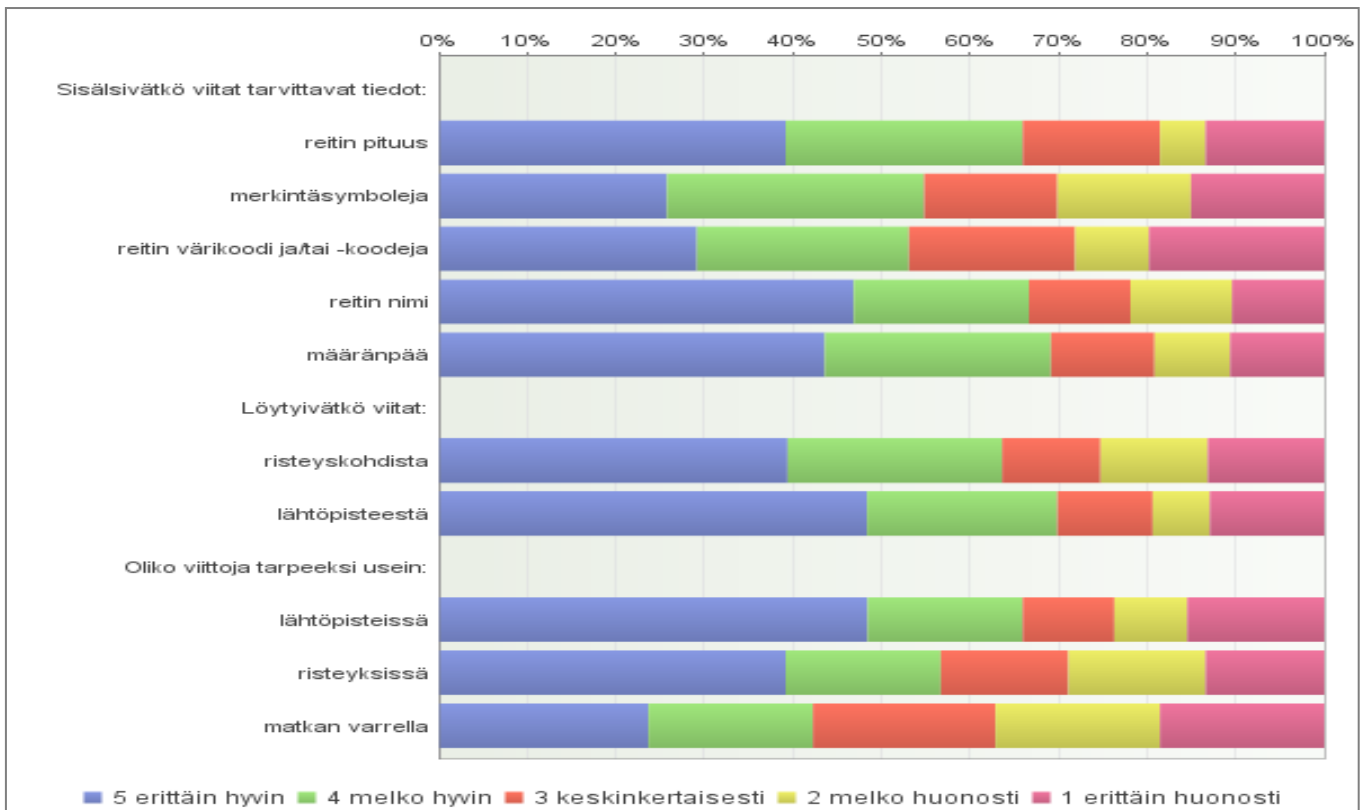
Opastetaulusta löysi reittikartan erittäin hyvin 43,62% vastaajista ja ainoastaan 17,02% vastasi löytäneensä sen erittäin huonosti. Reitillä käytetyt symbolit ja merkit löysivät erittäin hyvin tai melko hyvin yli puolet vastaajista. Huonosti tai erittäin huonosti ne löytyivät viidesosasta vastaajista. Reitin vaativuustason olivat löytäneet erittäin tai melko hyvin alle puolet vastaajista. Tiedon miten reitillä saa liikkua löysi erittäin tai melko hyvin yli puolet vastaajista. Hätäohjeistuksen löysi erittäin tai melko hyvin taas alle puolet vastaajista. Noin viidesosa (22,83%) ei vastaajista ilmoitti, että hätäohjeistus löytyi erittäin huonosti. (Taulukko 10)

Taulukko 10. Taulukossa on esitetty kakkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä opastustauluista.

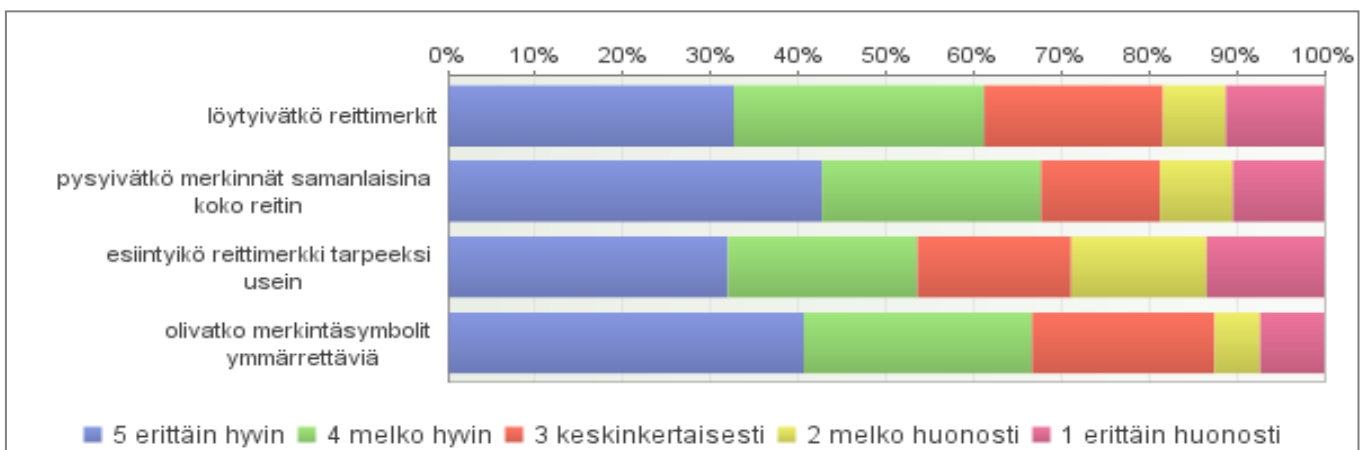
Reittien viitoitukset arvioitiin suurimmaksi osaksi erittäin tai melko hyväksi. Kyselyssä noin puolet vastaajista olivat sitä mieltä, että reitillä olevista viitoista löytyivät erittäin tai melko hyvin reitin pituus, merkintäsymboleja ja määränpää. Reitien nimet olivat löytäneet erittäin hyvin 46,88% vastaajista ja erittäin huonosti vain noin kymmenesosa. Vastaajista alle puolet olivat löytäneet viitoista reitillä käytetyt värikoodit tai muut koodit erittäin tai melko hyvin. (Taulukko 11)

Taulukko 11. Taulukossa on esitetty kaikkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä reitin viitoituksista.

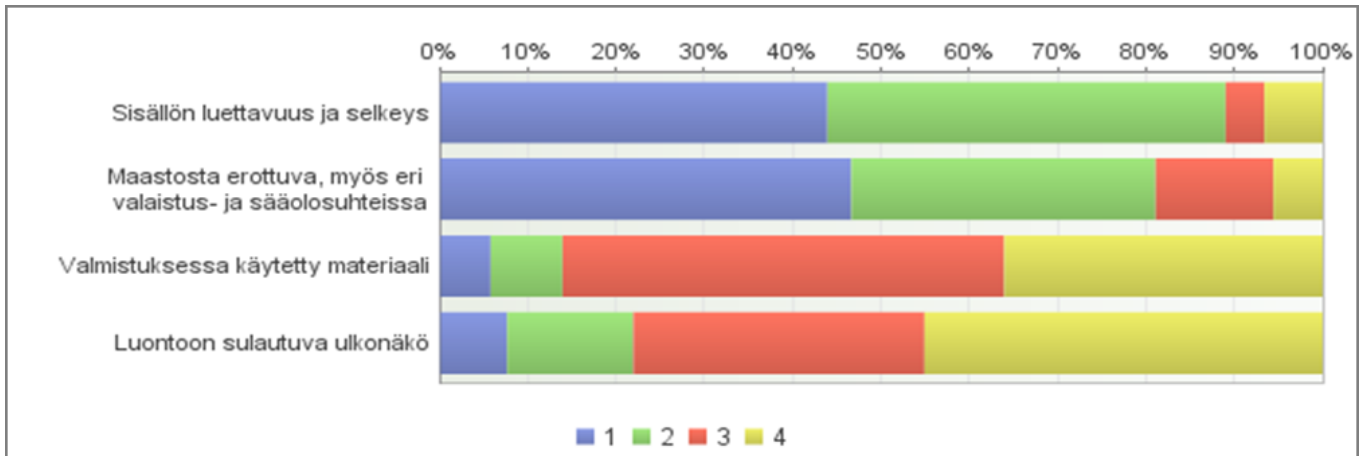
Vastaajista yli puolet löysivät reittimerkinnät erittäin tai melko hyvin ja viidesosa vastasi, että ne löytyivät erittäin tai melko huonosti. Reittimerkinnät pysyivät samanlaisina koko reitin ajan erittäin hyvin 42,71% ja melko hyvin 25% mielestä vastaajista. Erittäin tai melko hyvin reittimerkintä esiintyi noin 50% mielestä vastaajista. Silti 13,40% vastaajan mielestä se esiintyi erittäin huonosti. Merkintäsymbboleja piti erittäin hyvin, melko hyvin tai keskimääräisesti ymmärrettävinä 87,50% vastaajista. (Taulukko 12)

Taulukko 12. Taulukossa on esitetty kaikkien reittien vastaukset prosenttein, koskien kysymyksiä reittien merkinnöistä.

3.2.4 REITTIOPASTEIDEN OMINAISUUDET JA MERKINTÄTAVAT

Vastaajia pyydettiin laittamaan reittimerkintöjen ominaisuudet tärkeysjärjestykseen. Vaihtoehtoina oli neljä eri ominaisuutta, jotka liittyivät ulkonäköön, sisältöön ja materiaaliin. Vastaajat saivat järjestää ominaisuudet niin, että ominaisuuksista tärkein oli 1., toiseksi tärkein 2., ei niin tärkeä 3. ja vähiten tärkeä 4. Suurin osa vastaajista arvosti tärkeimmiksi ominaisuuksiksi maastosta erottuvuuden sekä sisällön. Vähiten tärkeänä pidettiin materiaalia ja luontoon sulautuvaa ulkonäköä. (Taulukko 13)

Taulukko 13. Taulukossa on esitetty vastaukset kaikilta reiteiltä prosentteina koskien reittimerkintöjen ominaisuuksien tärkeysjärjestykseen laittamisesta. 1 on tärkein ja 4 vähiten tärkeä.

3.2.5 MUU PALAUTE

Vapaamuotoista palautetta reiteistä antoi 68 vastaajaa (Liite 4). Pallas-Yllästunturin kansallispuiston reiteistä tuli eniten vastauksia vapaaseen palautteeseen. Palautteet koskivat pääosin reitin merkintöjä, mutta myös palvelu- ja reittirakenteita. Palaute oli sekä hyvää että rakentavaa.

Kuusi avoimen palautteen antajista oli kulkenut Hetta-Pallas -reitin, joista kaksi oli jatkanut Ylläkselle saakka. Hetta-Pallas -reitti oli muutaman vastaajan mielestä muuten hyvin merkitty, mutta heillä kummallekin oli ollut ongelmia Pahankurun ja Hannukurun välisellä osuudella. Syinä ongelmiin oli ollut, että viitta oli osoittanut väärään suuntaan sekä viittatolpissa oli ollut liikaa informaatiota. Liika informaatio oli johtunut vastaajan mielestä siitä, että risteyksen viittatolpassa oli jokaiselle eri aktiviteetille oma viitta. Toinen Ylläkselle asti vaeltaneista piti reittiä muuten hyvin merkittynä, ainoastaan Keimiöjärvelle johtavalla osuudella oli haastavampaa seurata reittiä, koska siitä ristesii paljon muita polkuja.

Viittojen runsaus risteystolpissa oli tuottanut myös muille vastaajista ongelmia. Myös väärään suuntaan osoittavat viitat olivat vaikeuttaneet oikean suunnan löytämistä ja jopa täysin reitiltä eksymisen.

Matkanpituuksien loogisuudesta tuli myös muutama palaute. Vastaajien mielestä viitoissa esitetyt pituudet eivät pitäneet paikkaansa. Eräs vastaaja mainitsi, että Pallakselta lähtevästä Palkaskeron reitistä ei ollut löytynyt vaativuustasosta mainintaa ennakkotiedoista. Se oli ollut ongelmallista, koska hän ei tiennyt, että reitti on melko haastava esimerkiksi pienelle lapselle.

Osa vastaajista kertoi, että heidän kulkemaltaan reitiltä oli puuttunut merkinnät ainakin taukopaikoilta kuten esimerkiksi Pahakurusta Hannukuruun reitillä Pallastunturilla ja se oli vaikeuttanut oikean suunnan löytämistä. Lisäksi osa vastaajista mainitsi, että merkinnät olivat lahonneita ja haalistuneita kuten esimerkiksi Tappurista Ketomellaan reitillä Pallastunturilla. Yllästunturin puolella sijaitsevan Kiirunan kieppi-reitin hiihtokeskuksen lähtöpisteestä oli puuttunut opasteet.

Toiseksi eniten tuli vastauksia Enontekiön alueella sijaitsevista reiteistä. Osa Hetta-Pallas -reitien kulkeneista olivat merkinneet kohteeseen Enontekiön. Muutamassa vastauksessa reittimerkkien mainittiin olevan liian kaukana toisistaan sekä huonoissa paikoissa. Lisäksi mainittiin, että merkintöjen kunto pitäisi tarkastaa aina talven jälkeen.

Saanan huipulle johtavalle reitille ehdotettiin kylttejä tai merkkejä, joissa kerrotaan huipulle jäljellä olevan matkan pituus. Haltin vaellusreitien merkinnöistä kommentoitiin, että ne olivat selkeät ja tarpeeksi tiheässä. Ainoastaan ehdotettiin niiden värin vaihtamista paremmin näkyvään kuten sähkönsiniseen tai kirkkkaanpunaiseen. Markkinasta Seitavuopioon sijaitsevalle reitille pitäisi laittaa merkinnät ja Syväjärven läheisyydessä sijaitseva Unescon maailmanperintökohde haluttiin retkikohteeksi.

Inarin alueelta annetut palautteet koskivat pääasiallisesti Lemmenjoen kansallispuistossa ja Urho Kekkosen kansallispuistossa sijaitsevia reittejä ja niiden merkintöjä ja palvelu- ja reittirakenteita. Lisäksi muutama palaute tuli kansallispuistojen ulkopuolella sijaitsevista reiteistä, joissa palaute koski reittien kuntoa.

Palaute Urho Kekkosen kansallispuiston reittimerkinnöistä koski suurimmaksi osaksi uusia reittimerkintöjä. Puiston alueella on uusittu kesästä 2016 alkaen merkintöjä ja niiden laittaminen on ollut vielä kesken, mikä on selkeästi aiheuttanut monille retkeilijöille haasteita. Esimerkiksi reittien lähtöpisteiden löytämisessä on ollut hankaluuksia. Toisaalta eräs vastaaja mainitsi, että reitti oli hyvin merkitty, vaikka lähtöpisteen löytämisessä olikin hankaluuksia. Uusien merkintöjen havainnollisuus

mietitytti, esimerkiksi miten ne näkyvät kaukaa, talvella tai huonossa säässä. Eräs vastaaja totesi, että Saariselän lähiympäristössä merkinnät ovat hyviä, mutta muualla ei oikeastaan merkintöjä ole ollenkaan.

Lemmenjoen kansallispuistossa sijaitseva Ravadasjärvi, Morgamojan Kultala, Kultasatama ja Ravadasjärvi rengasreitin merkinnöistä annettiin palautetta, että ne olivat huonoja. Niitä ei ollut tarpeeksi usein ja ne eivät pysyneet samanlaisina koko reitin ajan. Vastaajat kertoivat, että reitiltä löytyi useita eri merkkimalleja muun muassa muovisia läpinäkyviä, oransseja puutappeja sekä oransseja täpliä puunrungoissa. Eräs vastaaja mainitsi, että reitin kulkeminen ongelmitta ilman karttaa ja kompassia voi olla melko haastavaa.

Toinen Lemmenjoella sijainnut reitti, josta annettiin palautetta, oli Joenkielisen-reitti. Reitillä oli kilometrikylttejä harvassa, joita vastaaja olisi kaivannut enemmän reitille. Ennakkotiedoissa oli ilmoitettu, että merkinnät ovat punaisia, mutta ne olivatkin oransseja. Lisäksi toivottiin ennakkoinformaatiota esimerkiksi internetsivustolle reitin huonosta kunnosta ja vaarakohdista, jotta retkeilijä osaa varautua niihin.

Pyhä-Luoston kansallispuiston reiteistä annettiin palautetta sekä merkinnöistä että palvelu- ja reittirakenteista. Pyhätunturin päässä olevan Noitatunturin yli menevällä reitillä koettiin ongelmalliseksi löytää Annikinlammelta opasteet Karhunjuomalammelle. Myös Noitatunturin kohdalla koettiin opasteiden olevan epäselviä. Luoston päässä olevat opasteet olivat olleet epäselvät erään vastaajan mukaan, kun he olivat yrittäneet päästä Ukko-Luoston laavulle. He olivat lähteneet aluksi Luostonojan suuntaan.

Napapiirin retkeilyalueella sijaitsevalle Olkkajärven reitille toivottiin parempia merkintöjä. Muut retkeilyalueen reitit olivat vastaajan mielestä hyvin merkittyjä.

Ounasvaaralla (Rovaniemi) sijaitsevan reitin merkinnät olivat vastaajan mielestä puutteellisia ja huonossa kunnossa. Vastauksessa mainittiin, että hän oli kulkenut reitillä sellaisen henkilön kanssa, jolle reitti oli tuntematon. Kokematon retkeilykaveri olisi useasti lähtenyt väärään suuntaan.

Sallan reiteille toivottiin lähtöpisteisiin reittiselostuksia ja lisäksi joidenkin reittien kuntoa pitäisi parantaa.

Pellossa sijaitsevan Everstin piilon reittimerkinnot puuttuivat melkein kokonaan tai ne tarvitsivat uusimista. Vastaajan mielestä reittiin kannattaisiin panostaa.

Ylitorniolla sijaitsevan Jotoksen reitinosa Aavasaksalta Kainuunkylään pitäisi merkitä uudelleen. Vastaaja mainitsee, että jopa paikalliset harhailevat reitillä.

Reittimerkintöjen koettiin olevan tärkeitä etenkin tunturissa, jossa on kivikkoa, koska siinä ei näy selvää kulku-uraa. Vastauksissa mainittiin myös, että ylläpitäjien pitäisi tarkastella merkintöjä käyttäjän näkökulmasta niin, että ne ovat sopivin välimatkoin ja selkeästi erotettavissa.

3.3 HAAMURETKEILY

3.3.1 YLEISTÄ

Haamuretkeilijöiden raportteja palautui yhteensä 28. Raportteja tuli monelta eri reitiltä ja osa haamuretkeilijöistä raportoi useammasta kuin vain yhdestä reitistä. Yleisesti haamuretkeilijöiden palaute oli sekä positiivista että rakentavaa. Positiivista palautetta annettiin muun muassa reittien opastekokonaisuuksista. Lisäksi tuli esille, että Lapin alueelle toivottiin yhtenäisiä reittimerkintöjä. Yleisesti myös toivottiin, että opasteiden materiaali olisi sellainen, että ne näkyvät myös hämärässä tai pimeässä. Vain muutama raportoi oli harhautunut reitiltä, mutta kukaan ei ollut täysin eksynyt.

3.3.2 REITIT

Haamut raportoivat seuraavilta reiteiltä. Reitit on jaettu kunnan, retkeilyalueen tai kansallispuiston mukaan.

Pallas-Yllästunturi kansallispuisto

Reitit: Seitapolku, Varkaankurun polku, Peurakaltio-Äkäskero-Seita-Äkäsmylly-Peurakaltio reitti, Äkäslompolo-Kukastunturi-Kotamaja-Kutujärven tupa-Peurakaltio reitti, Hetta-Pallas-Ylläs reitti, Hetta-Pallas reitti, Pallas-Suaskuru-Pallas reitti, Taivaskeronkierros, Pyhäjärven reitti, Palkaskeronkierros, Mustakeron reitti ja Aakenuksen reitti

Pyhä-Luoston kansallispuisto

Reitit: Ahvenlammen reitti, Noitatunturin valloitus, Pyhä-Luosto vaellusreitti

Urho Kekkosen kansallispuisto

Reitit: Poropolku, Kiilopään huiputus, Osaksi Kiirunapolkua Kiilopäälle, Suomunruoktun retki, Pielpajärven erämaakirkon polku, Ahopään reitti (Rumakuru-Luulampi), Nuorttjoen retkeilyreitti, lisakkipään reitti ja Geologinen polku

Lemmenjoen kansallispuisto

Reitti: Lemmenjoen kesäretkeilyreitti

Pyhäjärvi

Reitti: Ylläs-Levi maastopyöräreitti

Sodankylä

Reitti: Pyhä-Nattanen

Napapiirin retkeilyalue

Reitit: Kaihuanvaara, Vaattunkiköngäs ja Auttiköngäs

Ylitornio

Reitti: Aurinkovaarojen Jotos reitin osuuksia - Porokämpän ja Eholammen suunnilta

Rovaniemi

Reitti: Pohtimolampi-Mäntyvaara

Savukoski

Reitti: Kivitunturin luontopolku

Utsjoki

Reitti: Mantojärvi-Kuoppilasjärvi-Mantojärvi

Posio

Reitti: Korouoma, Koronjää

3.3.3 LÄHTÖPISTE JA OPASTETAULU

Lähtöpisteen löytyminen oli osalle raportojista haastavaa. Yleensä syyinä oli ollut huono opastus tai sen puute. Monesti tästä syystä ei löydetty myöskään opastetaulua, koska reitille mentiin muualta kuin lähtöpisteestä.

Opastetaulun toivottiin olevan selkeällä paikalla reitin lähtöpisteessä, jotta se on helppo huomata. Lisäksi ehdotettiin, että se olisi omana opasteena ilman erilaisia luontoon tai alueeseen liittyviä informaatioita. Näin se ei hukkuisi muun tietouden sekaan. Luontoon tai alueeseen liittyvää informaatiota toivottiin enemmän reitin varrelle kuin lähtöpisteisiin.

Opastetaulusta löytyi usein kartta, mutta muita ennakkotietoja ei välttämättä ollut. Erityisesti karttoihin toivottiin lisäksi ”olet tässä” -merkintää. Useamman haamuilijan mielestä merkinnän avulla on helpompi hahmottaa kokonaisuutta. Lisäksi raporteissa kävi ilmi, että lähtöpisteen ennakkotiedoissa ei ollut tietoa siitä mitä merkintöjä reitillä tulisi seurata. Osa hamuiliijoista toivoi myös eri reitillä käytettävien symbolien selitystä opastetauluun. Siihen toivottiin myös tietoa mahdollisista merkintöjen muutoksista. Haamut olivat myös useilla reiteillä huomanneet, että kartat eivät vastaa reitin kulkua maastossa tai niihin ei ole merkitty reitin varrelta löytyviä kohteita. Haamuilijoiden mielestä reitin vaativuustaso pitäisi mainita ehdottomasti, jotta retkeilijä voi itse päättää onko reitti soveltuva.

3.3.4 VIITAT JA REITTIMERKINNÄT

Haamuilijat mainitsivat raporteissa, että viittojen pitäisi pysyä samanlaisena koko reitin ajan. Osa mainitsi myös, että viittoja saattoi olla liikaa samassa kohtaa. Siksi retkeilijän piti katsoa tarkkaan mihin suuntaan täytyy lähteä. Monesti eri aktiviteettien sekä kesä- ja talvireittien ilmoittaminen samassa tolpassa oli sekoittavia asioita. Lisäksi toivottiin, että opastetaulun jälkeen löytyy heti viitta mihin suuntaan lähteä.

Viittojen matkanpituuksissa mainittiin olevan epätarkkuuksia. Ne myös osoittivat välillä väärään suuntaan, mikä koettiin ongelmalliseksi. Viittojen toivottiin osoittavan sen polun suuntaan, minne sen on tarkoitus opastaa. Raporteissa mainittiin, että tasaisesti olevat viitat, jotka eivät osoita oikean reitin suuntaan saattavat hämmentää käyttäjää. Kaikissa risteyksissä pitäisi olla viitat myös tienylityksissä. Lisäksi risteyksien viittojen yhteyteen kartta, jossa näkyy alueen koko reitistö ja ”olet tässä” -merkintä.

Reittimerkkejä pitää olla tasaisin väliajoin ja niiden pitää pysyä samanlaisina koko reitin ajan. Jos ne vaihtuvat tai niitä ei löydy tarpeeksi usein, voi käyttäjä alkaa epäillä, että onko oikealla reitillä. Mahdollisista reittimerkintöjen muutoksista tulee informoida ennakkotiedoissa. Erityisesti toivottiin, että kivikoissa tai tunturilla reittimerkinnät olisivat näkyvät ja niitä olisi tarpeeksi usein.

3.4 KYSELY YRITTÄJILLE

Yritykset, jotka vastasivat kyselyyn, käyttävät palvelujensa toteuttamiseen usein useamman kuin vain yhden kunnan alueella sijaitsevia reittejä tai reitistöjä. Usea yritys käytti moottorikelkkareittejä, mutta myös niiden lisäksi hiihto-, patikointi- ja polkupyöräreittejä. Osa käytti pelkästään lihasvoimin kuljettavia

reittejä. Lisäksi muutama kyselyyn vastannut yritys käyttää harvoin tai ei ollenkaan merkittyjä reittejä toiminnassaan.

Yrityksillä oli sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia reiteistä. Reittimerkintöjen tason koettiin heittelevän eri kunnissa. Eräs vastaaja mainitsi, että reittien kunto pysyisi hyvänä, jos se käytäisiin ylläpitäjän toimesta läpi ainakin kerran vuodessa.

Merkinnät olivat puutteellisia osassa reittejä, varsinkin haastavissa paikoissa kuten tuntureissa. Lisäksi koettiin ongelmalliseksi, jos merkintöjä on liian harvassa. Varsinkin merkiltä seuraavalle toivottiin näköyhteyttä. Yhdessä vastauksessa mainittiin, että heidän asiakkaansa ovat usein joutuneet kulkemaan osan reitistä arvaamalla, koska merkinnät ovat olleet puutteellisia. Toisaalta merkintöjen tasoa pidettiin osassa reittejä hyvänä. Eräessä vastauksessa mainittiin myös, että hyvin sorastettu polku ei kaippa välttämättä suurempia reittimerkintöjä.

Merkintöjen ulkonäön suhteen pidettiin ongelmallisena muun muassa puunrunгон maaliläiskii, koska niitä oli vaikea havainnoida, varsinkin jos niiden päällä oli kuura. Lisäksi mainittiin, että osasta merkinnöistä puuttui heijastin, mitä pidettiin ongelmana.

Kesä- ja talvireittien merkintöjä pidettiin sekavina. Varsinkin soiden reunamilla menevillä hiihtoreiteillä näkee retkeilijöitä myös kesäisin. Talvella vesialueiden päällä menevien reittien merkintöjen laittamista toivottiin aikaisemmaksi, koska ilmeisesti nyt niitä ei ole laitettu heti kun jää on ollut tarpeeksi kestävä. Lisäksi koettiin sekaviksi myös eri aikaan laitettut merkinnät reiteillä, koska ne eivät usein olleet ulkonäöllisesti samanlaisia.

Reittien lähtöpisteiden löytäminen koettiin hankalaksi. Lisäksi mainittiin, että osassa opastetauluja kartat eivät olleet tarpeeksi tarkkoja mittakaavaltaan tai niissä reitit oli esitetty liian epäselvästi.

Yrityksiltä tiedusteltiin, että millaisia toiveita heillä on maastoreittimerkintöjen kehittämiseen. Parissa vastauksessa toivottiin yhtenäisiä reittimerkintöjä ympäri Lappia. Lisäksi opastuksen pitäisi olla sellainen, että myös kansainvälinen matkailija ymmärtää sen.

Reittien ennakkotietoihin toivottiin parannuksia. Erityisesti toivottiin yhteystietoja tai jotain palautejärjestelmää mihin voisi ilmoittaa reitin puutteista tai ongelmista. Ennakkotietoihin toivottiin

reittikarttaa, josta löytyy "Olet tässä" -merkintä. Lisäksi toivottiin, että ylläpitäjä huolehtii, että reitin kunto on sellainen kuin ennakkotiedoissa on luvattu.

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LÄHTEET

Eskola, T. & Nygren, E. 2014. Haamuna retkellä 2013 - MysteryShopping uusi tapa kerätä palautetta ja kehittämideoita. Toimintamallin kuvaus sekä kokemuksia ja johtopäätöksiä konseptista. Metsähallituksen luontopalvelut.

REILA. 2016. Viitattu 2.9.2016 <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/reittimerkinna/>.

LIITTEET

Liite 1. [Maaston asiakaskyselyn haastattelulomake](#)

Liite 2. [Pyhä-Luoston kansallispuiston reittiesite](#)

Liite 3. [Verkon asiakaskyselyn haastattelulomake](#)

Liite 4. [Kysymyslomakkeiden avoimet vastaukset](#)

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Liite 1.

Asiakaskysely reittien opastuksesta

1. Kohde

Valitse listasta yksi kohde, jossa vierailit ja siirry kysymykseen 3. Jos kulkemasi reitti ei löydy listasta vastaa Muu, mikä? ja siirry kysymykseen 2.

Kilpisjärvi, Saanan ympäristö

2. Muu, mikä?

Vastaa tähän jos kysymyksen 1 listasta ei löytynyt sopivaa vastausta.

3. Miksi saavuitte tällä kertaa reitille?

Valitse sopivin vaihtoehto

- Reitti oli tämän kertaisen matkan pääkohde
- Yksi tämän kertaisen matkan kohteista
- Satunnainen poikkeaminen tämän matkan aikana
- Jokin muu, mikä

4. Kokemuksenne merkityillä retkeilyreiteillä liikkumisesta?

Valitse yksi vaihtoehto

- Ei aikaisempaa kokemusta reiteistä
- Käyttänyt satunnaisia kertoja reittejä viimeisen viiden vuoden aikana
- Käyttänyt melko säännöllisesti eri reittejä kuluneen viiden vuoden sisällä
- Käyttänyt säännöllisesti eri reittejä viimeisen vuoden sisällä

5. Kuinka pitkä oli tällä kertaa kulkemanne reitti?

Arvioi kulkemasi matkan pituus kilometreinä.

6. Mistä saitte ennakkotiedot reitistä? Esimerkiksi pituudesta, vaativuudesta, soveltuvuudesta, merkintätavasta ja ohjeista hätätilanteita varten?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot

- luontoon.fi -verkkosivustosta
- muualta internetistä, mistä?
- luontokeskuksesta
- reitin alun opastetaulusta
- esitteestä
- muualta, mistä?

7. Löysittekö tämän reitin lähtöpaikan helposti?

Perustelkaa valintaanne.

- Löysin, miksi?
- En löytänyt, miksi?

8. Lähtöpaikalla oleva opastetaulu kertoo tarvittavat ennakkotiedot reitistä. Siitä täytyy löytyä myös ohjeet hätätilannetta varten. Mitä mieltä olette reitin opastetaulusta tämänkertaisella vierailulla?

- 5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 kesinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

Löysittekö opastetaulun helposti

Löysittekö opastetaulusta:

reittikartan	☐	☐	☐	☐	☐
reitillä käytetyt merkit ja symbolit	☐	☐	☐	☐	☐
reitin vaativuustason	☐	☐	☐	☐	☐
tiedon miten saa liikkua (jalan, polkupyörä)	☐	☐	☐	☐	☐
ohjeet hätätilanteita varten	☐	☐	☐	☐	☐

9. Risteyksissä ja reitin varrella olevien viittojen avulla retkeilijä löytää oikeaan paikkaan. Mitä mieltä olette reittiviitoituksesta tämänkertaisella vierailulla?

5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 keskinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

Sisäisivätkö viitat tarvittavat tiedot:

reitin pituus	☐	☐	☐	☐	☐
merkintäsymboleja	☐	☐	☐	☐	☐
reitin värikoodi ja/tai -koodeja	☐	☐	☐	☐	☐
reitin nimi	☐	☐	☐	☐	☐
määränpää	☐	☐	☐	☐	☐

Löytyivätkö viitat:

risteyskohdista	☐	☐	☐	☐	☐
lähtöpisteestä	☐	☐	☐	☐	☐

Oliko viittoja tarpeeksi usein:

lähtöpisteissä	☐	☐	☐	☐	☐
risteyksissä	☐	☐	☐	☐	☐
matkan varrella	☐	☐	☐	☐	☐

10. Reittimerkinnän tehtävä on pitää retkeilijä reitillä. Mitä mieltä olette reittimerkinnöistä tämänkertaisella vierailulla?

5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 keskinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

löytyivätkö reittimerkit	☐	☐	☐	☐	☐
pysyivätkö merkinnät samanlaisina koko reitin	☐	☐	☐	☐	☐
esiintyikö reittimerkki tarpeeksi usein	☐	☐	☐	☐	☐
olivatko merkintäsymbolit ymmärrettäviä	☐	☐	☐	☐	☐

11. Järjestä reittiopasteiden (opastetaulu, viitat ja reittimerkit) ominaisuudet tärkeysjärjestykseen.

Numero 1 on tärkein - numero 4 on vähiten tärkein.

	1	2	3	4
Maastosta erottuva, myös eri valaistus- ja sääolosuhteissa	☐	☐	☐	☐
Sisällön luettavuus ja selkeys	☐	☐	☐	☐
Valmistuksessa käytetty materiaali	☐	☐	☐	☐
Luontoon sulautuva ulkonäkö	☐	☐	☐	☐

12. Kumpi matkan esitystapa on mielestänne parempi?

Perustelkaa valintaanne.

Aika, miksi?

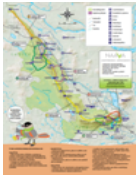

Kilometri, miksi?

13. Kumpi kartan reittimerkintä tavoista on mielestänne parempi?

Kartta A, miksi?

Kartta B, miksi?

14. Tiedätkö missä tällä hetkellä olette?

15. Muut havainnot

Mikäli haluatte esittää muita ajatuksia tai palautetta, niin voitte kirjoittaa niitä tähän.

16. Kotipaikka?

17. Postinumero?

18. Syntymävuosi?

Kiitos vastauksistanne!

Asiakaspalautteen kerääminen on yksi REILA reittimerkkien turvallisuus, pilottialueena Lappi - hankkeen toimenpiteistä. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa maasto- ja ulkoilureittien luotettavuutta. Asiakaskyselyssä kerättävää tietoa hyödynnetään turvallisten ja asiakaslähtöisten reittimerkkien kehittämisessä.

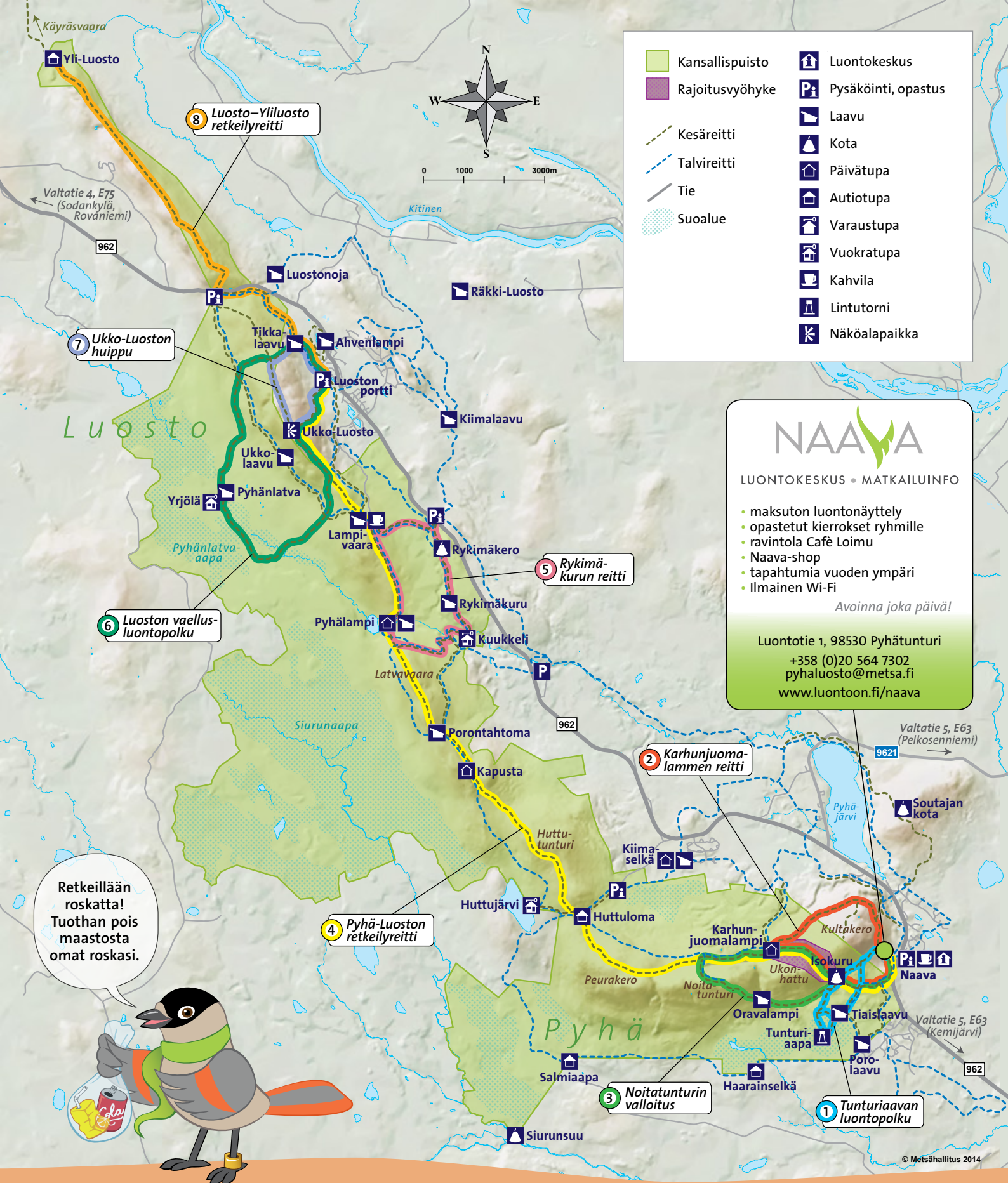

Tervetuloa Pyhä-Luoston reiteille!

Pyhä-Luoston kansallispuisto tarjoaa mainiot mahdollisuudet päiväretkeilyyn sekä pieniin vaelluksiin kaikkina vuodenaikoina. Täällä voit saavuttaa helposti niin ikeikaisten tunturimaisemien rauhan kuin aarniometsien ja aapasoiden luonnon rikkaudenkin. Muinaisten metsäsaamelaisten pyhien paikkojen tunnelma luo retkelle pyhiinvaelluksen tuntua. Elämyksen takaavat monipuolinen reittiverkosto ja useat tuli- ja taukopaikat sekä tuvat polkujen ja latujen varsilla.

- 1 Tunturiaavan luontopolku (5 km)** vie kulkijan kierrokselle keskelle suoluontoa ja tarjoaa hienon näkymän tuntureiden ketjulle. Lintutornista voi tarkkailla suon siivekkäitä. Polun varren kosteikat on pitkostettu, ja jyrkimmissä rinteissä on portaat. Reitti on helppo, ja kuivalla säällä kierrettävissä lenkkareissa.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** luontokeskus Naava
 - **Kesto:** 2–3 tuntia
 - **Palvelut:** Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä), Tiaislaavu (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)
 - **Ei talvikunnossapittoa, mutta talvisin Tiaislaavun kautta kulkee merkitty lumikenkäreitti Tunturiaavalle.**
- 2 Karhunjuomalammen reitti (8 km)** kulkee Isokurun läpi, Kultakeron ympäri ja näyttää kävijälle upean poikkileikkauksen alueen geologiasta. Reitin varrella voi vieraila metsäsaamelaisten pyhillä paikoilla, kuten Pyhänkasteenlammella ja Uhriharjulla. Korkeuserot tuovat haastetta ja kurussa on paljon portaita. Reittiä on kuitenkin helppo seurata.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** luontokeskus Naava
 - **Kesto:** n. 3 tuntia
 - **Palvelut:** Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä) ja Karhunjuomalammen päivätupa (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)
 - **Ei talvikunnossapittoa**
- 3 Noitatunturin valloitus (12 km)** kuuluu jokaisen haastetta kaipaavan vaeltajan ohjelmaan. Noitatunturi, saamelaisten vanha seitatunturi, kurkottaa puiston korkeimpana huippuna 540 metrin korkeuteen. Huipulle kiipeäminen on reitin raskain osuus, mutta näkymät palkitsevat vaivan! Maasto on vaativaa ja reitti luokiteltu vaikeaksi. Suositeltu kiertosuunta on myötäpäivään.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** luontokeskus Naava
 - **Kesto:** n. 6 tuntia
 - **Palvelut:** Isokurun kota (tulipaikka, invakäymälä), Oravalammen laavu (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde), Karhunjuomalammen päivätupa (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)
 - **Ei talvikunnossapittoa**
- 4 Pyhä-Luoston retkeilyreitti (n. 35 km)** yhdistää tunturit ja on kuljettavissa kesällä patikoiden ja talvella hiihtäen. Voit itse vaikuttaa matkan pituuteen ja haastavuuteen reittivalinnoillasi. Vaikka Pyhä-Luoston retkeilyreitti on luokiteltu vaativuudeltaan vaikeaksi, sopii se myös aloitteleville vaeltajille: välimatkat taukopaikkojen välillä ovat lyhyet ja reitti on hyvin merkitty.
 - **Lähtöpiste:** Naava tai Luoston portti
 - **Palvelut:** Huttuloman autiotupa (liesi, kuivakäymälä, vesilähde), Huttujärven vuokratupa (takka, liesi, sauna, kuivakäymälä, vesilähde), Karhunjuomalammen, Kapustan ja Pyhälammen päivätuvat, Oravalammen ja Porontahtoman laavut, Lampivaaran laavu, Lampivaaran kahvila (sesonkiaikaan)
- 5 Rykimäkurun reitti (12 km)** kiertää helppokulkuisten männikkökankaiden ja vanhojen metsien maisemissa ja soveltuu hyvin aloitteleville retkeilijöille. Rykimäkurun komea rotkolaakso, näkyy reitin varrella. Lampivaarassa voi vieraila ametistikaivoksella.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** Rykimäkeron pysäköintialue Pyhä-Luosto-maantien varrella (n. 14 km Pyhältä Luoston suuntaan)
 - **Kesto:** väh. 3 tuntia
 - **Palvelut:** Rykimäkeron kota (tulipaikka, invakäymälä, vesilähde), Rykimäkurun laavu (tulipaikka, kuivakäymälä), Pyhälammen päivätupa (tulipaikka, kuivakäymälä) sekä Lampivaaran laavu (tulipaikka, kuivakäymälä) ja kahvila (sesonkiaikana). Rykimäkeron kodalle pääsee pysäköintialueelta pyörätuolilla ja lastenvaunujen kanssa (0,7 km yhteen suuntaan).
 - **Talvella hiihtolatu myötäilee reitin mukaisesti**
- 6 Luoston vaellusluontopolku (15,5 km)** tarjoaa retkeilijälle Keski-Lapin luonnon komeimmillaan ja monipuolisimmillaan. Reitti kulkee vastapäivään halki koskemattomien ikimetsien ja laajojen aapasoiden ja nousee loppumatkasta Ukko-Luoston laelle. Korkeuserot ja pituus tekevät reitistä melko vaativan.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** Luoston portti
 - **Kesto:** 6–8 tuntia
 - **Palvelut:** Tikkalaavu (tulipaikka, kuivakäymälä) ja Pyhänlatvan laavu (tulipaikka, kuivakäymälä, vesilähde)
 - **Ei talvikunnossapittoa**
- 7 Ukko-Luoston huippu (4–6 km)** palkitsee kiipeäjän! Nouse portaita Ukko-Luoston laelle ja näköalatasanteelle ihaillemaan huikeita näkymiä. Takaisin lähtöpaikalle voit palata samaa tietä. Pidempi vaihtoehto (yhteensä n. 6 km) on jatkaa huipulta pohjoisen suuntaan ja Luoston vaellusluontopolkua myötäpäivään Luoston portille. Reitti on luokiteltu vaativaksi, mutta lyhyempänä versiona soveltuu myös aloitteleville retkeilijöille.
 - **Lähtö- ja päätepiste:** Luoston portti
 - **Palvelut:** Tikkalaavu (tulipaikka, kuivakäymälä)
 - **Ei talvikunnossapittoa**
- 8 Luosto-Yliluosto retkeilyreitti (8–12 km)** kuljettaa yli kapean tunturiharjanteen, jonka päältä avautuvat upeat maisemat. Tunturiketjun pohjoisimman huipun juurella on puiston vanhin tupa, vuonna 1949 rakennettu Yli-Luoston autiotupa. Reitti on vaativa, sillä polku on paikoin kivikoinen ja vähäisen käytön vuoksi vaikeammin erottuva kuin puiston muut polut.
 - **Lähtöpiste:** Luoston portti tai pysäköintialue Pyhä-Luosto-maantien varrella (n. 4 km Luostolta Sodankylän suuntaan)
 - **Palvelut:** Tikkalaavu (tulipaikka, kuivakäymälä), Yli-Luoston autiotupa (tulipaikka, kuivakäymälä)
 - **Ei talvikunnossapittoa**

	Kansallispuisto		Luontokeskus
	Rajoitusvyöhyke		Pysäköinti, opastus
	Kesäreitti		Laavu
	Talvireitti		Kota
	Tie		Päivätupa
	Suoalue		Autiotupa
			Varaustupa
			Vuokratupa
			Kahvila
			Lintutorni
			Näköalapaikka

NAAVA
 LUONTOKESKUS • MATKAILUINFO

- maksuton luontonäyttely
- opastetut kierrokset ryhmille
- ravintola Café Loimu
- Naava-shop
- tapahtumia vuoden ympäri
- Ilmainen Wi-Fi

Avoinna joka päivä!

Luontotie 1, 98530 Pyhäntunturi
 +358 (0)20 564 7302
 pyhaluosto@metsa.fi
 www.luontoon.fi/naava

Retkeillään roskatta!
 Tuothan pois maastosta omat roskasi.

PYHÄ-LUOSTON KANSALLISPUISTOSSA ON SALLITTUA

- liikkuminen jalan, hiihtäen, soutaen ja meloen. Isokurussa (rajoitusvyöhykkeellä) liikkuminen on sallittu ainoastaan merkittyä reittiä pitkin sekä kesällä ja talvella.
- marjojen ja hyötyisien poimiminen
- avotulen teko (ei metsäpalovaroituksen aikaan) ja leirytyminen niitä varten osoitetuilla paikoilla.

RAJOITETTUA

- Isokurussa liikkuminen, joka on sallittu vain merkityllä reitillä
- avotulen teko ja leirytyminen, jotka on sallittu vain niitä varten osoitetuilla paikoilla.
- kalastaminen
- metsästämisen, joka on sallittu vain paikallisille asukkaille

KIELLETTYÄ

- roskaaminen tai rakenteiden vahingoittaminen
- avotulen teko metsäpalovaroituksen aikana
- lemmikkieläinten vapaana pitäminen

- muiden kuin ruokasienten sekä puiden, pensaiden tai muiden kasvien ja niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen
- maa- tai kallioperän vahingoittaminen ja maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystämisen, tappamisen tai hätyyttämisen tai niiden pesien hävittäminen
- selkärangattomien eläinten pyydystämisen tai kerääminen
- moottoriajoneuvolla ajo siihen osoitettuun teitä lukuun ottamatta

Liite 3.

Asiakaskysely reittien opastuksesta

1. Kohde

Valitse listasta yksi kohde, jossa vierailit ja siirry kysymykseen 3. Jos kulkemasi reitti ei löydy listasta vastaa Muu, mikä? ja siirry kysymykseen 2.

2. Muu, mikä?

Vastaa tähän jos kysymyksen 1 listasta ei löytynyt sopivaa vastausta.

3. Miksi saavuitte tällä kertaa reitille?

Valitse sopivin vaihtoehto

- Reitti oli tämän kertaisen matkan pääkohde
- Yksi tämän kertaisen matkan kohteista
- Satunnainen poikkeaminen tämän matkan aikana

Jokin muu, mikä

4. Kokemuksenne merkityillä retkeilyreiteillä liikkumisesta?

Valitse yksi vaihtoehto

- Ei aikaisempaa kokemusta reiteistä
- Käyttänyt satunnaisia kertoja reittejä viimeisen viiden vuoden aikana
- Käyttänyt melko säännöllisesti eri reittejä kuluneen viiden vuoden sisällä
- Käyttänyt säännöllisesti eri reittejä viimeisen vuoden sisällä

5. Kuinka pitkä oli tällä kertaa kulkemanne reitti?

Arvioi kulkemasi matkan pituus kilometreinä.

6. Mistä saitte ennakkotiedot reitistä? Esimerkiksi pituudesta, vaativuudesta, soveltuvuudesta, merkintätavasta ja ohjeista hätätilanteita varten?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot

- luontoon.fi -verkkosivustosta
- muualta internetistä, mistä?
- luontokeskuksesta
- reitin alun opastetaulusta
- esitteestä
- muualta, mistä?

7. Löysittekö tämän reitin lähtöpaikan helposti?

Perustelkaa valintaa.

- Löysin, miksi?
- En löytänyt, miksi?

8. Lähtöpaikalla oleva opastetaulu kertoo tarvittavat ennakkotiedot reitistä. Siitä täytyy löytyä myös ohjeet hätätilannetta varten. Mitä mieltä olette reitin opastetaulusta tämänkertaisella vierailulla?

Löysittekö opastetaulun helposti

- 5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 keskinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

Löysittekö opastetaulusta:

reittikartan	☐	☐	☐	☐	☐
reitillä käytetyt merkit ja symbolit	☐	☐	☐	☐	☐
reitien vaativuustason	☐	☐	☐	☐	☐
tiedon millä kulkutavoilla saa liikkua (jalan, polupyörä)	☐	☐	☐	☐	☐
ohjeet hätätilanteita varten	☐	☐	☐	☐	☐

9. Risteyksissä ja reitin varrella olevien viittojen avulla retkeilijä löytää oikeaan paikkaan. Mitä mieltä olette reittiviitoituksesta tämänkertaisella vierailulla?

5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 kesinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

Sisäisivätkö viitat tarvittavat tiedot:

reitien pituus	☐	☐	☐	☐	☐
merkintäsymboleja	☐	☐	☐	☐	☐
reitien värikoodi ja/tai -koodeja	☐	☐	☐	☐	☐
reitien nimi	☐	☐	☐	☐	☐
määränpää	☐	☐	☐	☐	☐

Löytyivätkö viitat:

risteyskohdista	☐	☐	☐	☐	☐
lähtöpisteestä	☐	☐	☐	☐	☐

Oliko viittoja tarpeeksi usein:

lähtöpisteissä	☐	☐	☐	☐	☐
risteyksissä	☐	☐	☐	☐	☐
matkan varrella	☐	☐	☐	☐	☐

10. Reittimerkinnän tehtävä on pitää retkeilijä reitillä. Mitä mieltä olette reittimerkinnöistä tämänkertaisella vierailulla?

5 erittäin hyvin 4 melko hyvin 3 kesinkertaisesti 2 melko huonosti 1 erittäin huonosti

löytyivätkö reittimerkit	☐	☐	☐	☐	☐
pysyivätkö merkinnät samanlaisina koko reitin	☐	☐	☐	☐	☐
esiintyikö reittimerkki tarpeeksi usein	☐	☐	☐	☐	☐
olivatko merkintäsymbolit ymmärrettäviä	☐	☐	☐	☐	☐

11. Järjestä reittiopasteiden (opastetaulu, viitat ja reittimerkit) ominaisuudet tärkeysjärjestykseen.

Numero 1 on tärkein - numero 4 on vähiten tärkein.

	1	2	3	4
Sisällön luettavuus ja selkeys	☐	☐	☐	☐
Maastosta erottuva, myös eri valaistus- ja sääolosuhteissa	☐	☐	☐	☐
Valmistuksessa käytetty materiaali	☐	☐	☐	☐
Luontoon sulautuva ulkonäkö	☐	☐	☐	☐

12. Kumpi matkan esitystapa on mielestänne parempi?

Perustelkaa valintaa.

Aika, miksi?

Kilometri, miksi?

13. Muut havainnot

Mikäli haluatte esittää muita ajatuksia tai palautetta, niin voitte kirjoittaa niitä tähän.

14. Kotipaikka?

15. Postinumero?

16. Syntymävuosi?

Kiitos vastauksistanne!

Asiakaspalautteen kerääminen on yksi REILA reittimerkkien turvallisuus, pilottialueena Lappi - hankkeen toimenpiteistä. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa maasto- ja ulkoilureittien luotettavuutta. Asiakaskyselyssä kerättävää tietoa hyödynnetään turvallisten ja asiakaslähtöisten reittimerkintöjen kehittämisessä.

15. Muut havaintonne - maaston asiakaskysely

Mikäli haluatte esittää muita ajatuksia tai palautetta, niin voitte kirjoittaa niitä tähän.

Vastaajien määrä: 54

- Kysymys 13 selite -> helpompi hahmottaa värien kanssa (OUNASVAARA)
- Kysymys 13 selite-> Värit tuovat selkeyttä. (OUNASVAARA)
- Oli tosi kiva taukopaikka, se jossa penkki ja suojärvi (RIISITUNTURI, POSIO)
- Autiotupakin hyvä! (RIISITUNTURI, POSIO)
- Kuva riisiin olet opasteista (RIISITUNTURI, POSIO)
- Kiva reitti :) (RIISITUNTURI, POSIO)
- Kilometriviittoja voisi olla useammin (RIISITUNTURI, POSIO)
- Puiden pillomis ja sauna olivat hyvä (RIISITUNTURI, POSIO)
- Reitit paremmin merkattu kuin Englannissa. Reitit hyvin hoidettu. (RIISITUNTURI, POSIO)
- Wc-paperi, roskikset? (RIISITUNTURI, POSIO)
- Paperisessa kansallispuiston esitteessä Riisiin räpäisylenkki ei ole esitetty rengasreittinä. (RIISITUNTURI, POSIO)
- Pikkukarttaan reitin kilometri määrät merkittynä väleihin (PYHÄ-LUOSTO)
- Tyytyväinen palveluihin. Odotukset täyttyneet. (PYHÄ-LUOSTO)
- It would be nice To have maps available outside the tourist information to take when the office is closed (PYHÄ-LUOSTO)
- Reitit hyvässä kunnossa, pitkospuut kunnossa, taukopaikat siistit. (PYHÄ-LUOSTO)
- Hyvä reitti (PYHÄ-LUOSTO)
- Positiivinen kokemus, helppo kulkunen ja siisti. Helposti saavutetavissa. (PYHÄ-LUOSTO)
- Hyvässä kunnossa olevat reitit, mukava patikoida. Infotaulut alueen historiasta erinomaisia. Luonto mahtava, laavupaikat myös erinomaiset. Pelastuskoordinaatit voisivat olla osassa paikkoja, tarpeellisia. (PYHÄ-LUOSTO)
- Taukopaikat hyvätasoisia. (PYHÄ-LUOSTO)

- Isommalla mittakaavalla olevia karttoja ja reittikuvauksia reiteistä (PYHÄ-LUOSTO)
- Latuavaaraan paremmat merkinnät, ettei tule eksymisiä. (PYHÄ-LUOSTO)
- Karttaan merkittynä myös koko reitin pituus. Esim. Kuinka pitkä matka Poropuistoon. Reitit värikoodeina, jotka löytyisi myös viitoista. Vaativuustaso myös merkittynä. (SALLATUNTURI, SALLA)
- Tunturin lähellä reitit paremmassa kunnossa kuin kauempana. Hyvä että eri pituisia reittejä ja laavuja usein niiden varrella. (SALLATUNTURI, SALLA)
- Tällä reitillä on paikallisten tietää alkupiste, joka voisi myös olla merkitty. Reitin alkupään huonosti merkitty. Teemareitin infotauluja liian harvassa (rykimäreitti). Polku on selkeä, eksymisen vaaraa ei siis ole, silti reitit merkintöjä voisi olla tiheämmässä. (LEVI, KITTILÄ)
- Merkinnät selkeämmäksi ja useammin. Harmi, kun esim. Ylläksen "latukahvilat" keksäisin kiinni. (LEVI, KITTILÄ)
- Yksi harvoista lastenrattaille sopivista reiteistä, mutta kaatuneita puita polulla paljon. (YLLÄS)
- Reitti hyvä ja sopiva (YLLÄS)
- Kiva reitti poiketa. Huomautuksen amuista reiteistä, että Saanalle uudet pitkospuut, ovat liian lahoja. (YLLÄS)
- Ylläs kahvikeitaan viitta osoittaa väärään suuntaan (YLLÄS)
- Opasteet hyvät, viime vuodesta lisätty (YLLÄS)
- Hyvin pidetyt reitit (YLLÄS)
- Puiset viitat sopii luontoon metallisia paremmin. Viittoihin pelastuskoordinaatit näkyville tai pelastuspisteen nro tms (PALLASTUNTURI)
- Suaskuru parantaa taukopaikkaa. Loistavat varaustuvat. Reitimerkit voisi uusia. (PALLASTUNTURI)
- Joitain pitkoksia uudistustarpeessa (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)
- Välitietoja matkan pituudesta (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)

- Hyvä reitti (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)
- Reitin varrelle opasteita siitä kuinka paljon on matkaa jäljellä (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)
- Risteyskohtiin kartta havainnollistamaan missä kohtaa on reitillä menossa (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)
- Hieno ja siisti paikka (KILPISJÄRVI, SAANAN YMPÄRISTÖ)
- Kaunis paikka. (JUUTUAN POLKU, INARI)
- Hyvät uudet merkit (SAARISELKÄ)
- Todella hyvin uudistettu jos vertaa viime talveen (SAARISELKÄ)
- Heikosti luettavissa uudet reittimerkit (SAARISELKÄ)
- Kohta 8, en katsonut opasteita koska paikallinen opas mukana (SAARISELKÄ)
- Ei liian rakennetuja reitejä. Laavu tai levähdyspaikka lisäreitillä varrelle (SAARISELKÄ)
- Penkkejä. (SAARISELKÄ)
- Reitin lopussa sekavaa, iisakkipää/rumakuru (SAARISELKÄ)
- Alueella mukava liikkua ja tarpeeksi reittivalintoja (SAARISELKÄ)
- Kiitos hyvistä reiteistä (SAARISELKÄ)
- Huonompaan suuntaan mennyt. Latupohjia tehty, sekoittaa merkintöjä. Reittimerkki epäselvä huipulla. Tolpissa samat merkit molemmin puolin. Välillekin merkintöjä ja kilometrejä. (SAARISELKÄ)
- Reittimerkit reitin nimellä (ei hyvä), mieluummin aina opastus kohteeseen. (KIILOPÄÄ)
- Ruijanpolulla aika paljon kaatuneita merkkejä. (KIILOPÄÄ)
- Lähtöpiste oli vähän pimennossa, reittimerkinnot ja matka. Pitkospuut oli hieman huonossa kunnossa. (METSÄPOLKU, KEMIJÄRVI)

13. Muut havaintonne - Verkon asiakaskysely

Mikäli haluatte esittää muita ajatuksia tai palautetta, niin voitte kirjoittaa niitä tähän.

Vastaajien määrä: 68

- Tosiaan viitoitukset ei olleet parhaita, joskus iski epäluulo, että ollaanko oikealla reitillä ja onko vielä paljon matkaa jäljellä. Oli myös erilaisia matkapituuksia, kahta merkintää. Ei lopuksi tiennyt paljonko on kävellyt. (PALLASTUNTURI)
- Uusissa viitoissa on joskus 2 km lukemaa. Miksi? Mitä se tarkoittaa? Mitä tarkoittaa tirorilaishattu uusissa viitoissa? (PALLASTUNTURI)
- Merkkejä oli suurimman osan matkasta todella hyvin ja tarpeeksi usein selkeässä säässä. Kuitenkin tuvilta tai laavuilta lähtiessä muutaman kerran lähdimme väärään suuntaan, koska merkkiä ei ollut heti lähtöpaikan kohdalla. Tällaisia paikkoja olivat erityisesti Pahakurista Hannukuruun päin sekä ja Rihmakurusta Pallakselle päin. Myös Suaskurun laavulta lähdimme aluksi väärälle polulle. Ennen Hannukuria useampi merkki peräkkäin oli kaatunut ja aiheutti hämmennystä ja epävarmuutta oikeasta suunnasta. Uudet kyltit olivat melko sekavat, koska piti aina huomata katsoa onko kyseessä vaellusviitta vai hiihtoreitin viitta - nämä voisivat olla vaikkapa erivärisiä tai erottua jotenkin muuten selvemmin toisistaan. Risteyksissä kyltit olivat myös pyörineet, joten tuntui, että niihin ei voi luottaa. (PALLASTUNTURI)
- Etenki Pallaksen alueella kilometrit ovat virheellisiä, tai ainakaan ne eivät ole loogisia maastossa. Reitin kokonaiskilometrimäärä vaihtelee pitkin matkaa (talvi). Opaatteet muutoin hyvin sijoitettu ja näkyviä. (PALLASTUNTURI)
- Hetta Pallas reitin merkinnät oli todella hyvät ja tuvat sekä polut hyvässä kunnossa. Talkooporukka tehnyt hyvää työtä pitkospuiden kanssa. (PALLASTUNTURI)
- reitit ovat hyvin viitoitettuja. Tuuli välillä tahtoo käännellä viitoja, mutta kartta apuna pärjää hyvin. (PALLASTUNTURI)
- Pallastunturin alueell merkinnät tosi hyviä. Kertomallanne hietajärvelle ei merkintöjä. Samoin tappurista ketomellaan merkinnät haalistuneet ja sekavat (PALLASTUNTURI)

- Kulkuvaikeuspisteitys ei liene oikein luontoon.fi sivustolla Palkaskeron polun osalta.. Reitin haastavuudeksi sopisi paremmin vaikea/erittäin vaikea. Päiväkotikäisen lapsen pystyi antaa itse liikkua vain ensimmäisen ja viimeisen kilometrin verran ja muutoin reitti niin haastavaa käsittelemätöntä kivikkomaastoa että hädintuskin koululainenkaan pystyi sillä autetusti kulkemaan. Osa merkkitolpista lahonneena maassa makaamassa. Kilometritolppia oli vain alussa ja kahdessa risteyskohdassa ja niissäkään kilometrilukemat eivät päivittyneenä siihen minkä verran polkua vielä jäljellä. (PALLASTUNTURI)
- Ketomellan suopolku takaisin käyttöön, Hietajärvelle löytää nyt hyvin mutta parkkipaikkoja on heikosti. Opasteet osoittivat joissakin kohdin aivan väärään suuntaan, olivat pyörineet. Erityiskiitos pitää antaa Kyrön Lomalle, opastavat tosi hyvin kävijöitä, tietävät todella paljon tuntuista, soista, kansallispuistosta jne. (PALLASTUNTURI)
- Uudet reitti tikut pihäisi merkata neon fosvori tai fluori vareillä. Hohtaisi sumussa paremmin ja tietyille eri reiteille eri väri. Välille jotain kiinto piste kylttejä Pienikin fluorimäärä hohtaa hyvin sumuisina keleillä ja talvella erottuu myös huurteisista ja lumisista reittitolpista. Ite tiedän tunturit hyvin pallas ounas alueelta olen ollut pallaksen hotellilla töissä 5vuotta ja pelastuslaitoksella ja hakenut useita eri eksyneitä (PALLASTUNTURI)
- Alueella on erittäin huonosti merkityt reitit, vertaan reittejä joko Kuusamo/ Posio reitteihin tai Teijon kansallispuiston reitteihin. Myöskään reittien kunto on huononpi kuin nuo mainitsemani reitit. Montakertaa reitillä miettii olenko oikealla polulla. Myös pitkospuu antoi periksi jalkani alla ja kaaduun, jalka kahden pitkoksen välillä, onneksi ei sattunut vakavaa vammaa. Ensikertaa alueella kulkevana ei voi olla vertaamatta muihin kansallispuistoihin joissa on vaeltanut paljon. Reitillä kaipaisi ns väliaika tietoa tai sitä tietoa mihin jatkaa kun tulee ns risteys. (PALLASTUNTURI)
- Risteyskohdissa oli todella hankala lähteä oikeaan suuntaan pelkän kyltin suunnan perusteella. Pahakurusta Hannukuruun eräs vaeltaja käveli jotain mönkijäreittiä pitkkin, koska luuli että se on oikea suunta. Tarkkana sai olla muutenkin koska tolpissa

oli kaikki mahdolliset reitit (vaellus, hiihto..) ja merkkejä sai tihrustaa välillä ajatuksella. Selkeyttä eri reittivaihtoehtoihin toisi kylttien värikoodaus.(PALLASTUNTURI)

- Tunturiin tehty polku nykyään huono. Soralla vaikeampi kävellä, kuin aiemmin luonnonpohjaisella polulla. Vaellus kuin 'sian selässä' liikkumista Pyhäkerolle !! Tulistelupaikka voitaisiin ilmoittaa jo tuvan pihassa, kaikki eivät tiedä nuotiopaikasta Pyhäkeron laella olevalla järvellä. Veden laadun ilmoitus järveä koskien olisi hyvä ilmoittaa. (HETTA-PALLAS, PALLASTUNTURI)
- Lähdimme reitillemme Hetasta eri paikasta, kuin varsinaisen reitin lähtöpiste. Emme siis kohdanneet lähtöpisteen opastetaulua, emmekä muutenkaan juuri kiinnittäneet huomiota reitin varrella oleviin tietokyltteihin. (HETTA-PALLAS-YLLÄS)
- Pääsääntöisesti reitti oli merkitty todella hyvin ja selkeästi, kiitos siitä! Pallasta lähestyttäessä sankka sumukaan ei saanut eksymään reitiltä keroja ylittäessä. Etukäteistietojen perusteella huolestuttanut Keimiöjärvi - Pahtavuoma -siirtymäkin oli merkitty esimerkillisesti, ja Pallastunturin luontokeskuksesta saimme hyvää tietoa sekä reitin merkinnöistä että juomavesitilanteesta alueella. Ainoa hieman haastavaksi kokemamme reittiväli oli polku Pallaksen kodalta Keimiöjärvelle. Erityisesti Hevoslakien kyljessä kulkeva polku lienee sumuisella säällä haastavahko seurattava sillä risteäviä pienempiä polkuja (luultavasti keron huiputtamiseen) löytyi matkalta runsaasti. Lisäksi reitillä oli jonkin verran kaatuneita puita, joista useat näyttivät olevan reittimerkintöihin käytettyjä. (HETTA-PALLAS-YLLÄS)
- Opasteet puuttuivat hiihtokeskuksesta lähdetäessä. Olen liikkunut paljon kansallispuistoissa, näin huonoa opastusta en ole kokenut. (KIIRUNAN KIEPPI, YLLÄS)
- Risteyskohdissa kylttien suunta on epäselvä monessa risteyksessä. Harhauimme usein väärään suuntaan, emmekä lopulta löytäneet enää oikeaan. (SAA-LISTUSJOTOS, YLLÄS)
- Melko rumia nämä uudet kyltit. (YLLÄS)
- Reitti alkaa olemaan opasteiden (ei uusien viittojen osalta) melko kulunut. Myös

pitkospuut ovat paikoitellen huonossa kunnossa. Saman huomasi myös muilla kävelemilläni kohteilla. Esim pallas. Mallan puiston viitoitus oli hyväkuntoinen (AAKENUKSEN REITTI, YLLÄS)

- Aakenus -Pyhäjärvi -reitillä oli viitat alussa ja risteyskohdissa, mutta rakkakivikossa ei ollut kuin harvoja, jo lähes edesmenneitä talviviittoja. Olisi toivottavaa, että kiviin maalattaisiin oransseja kolmiota (niitä, joita on muillakin reiteillä) reittiä opastamaan.

Uusien ruskeiden viittojen merkinnöissä on ristiriitoja matojen pituuden suhteen. Kartta ja viitat saattavat olla ristiriidassa keskenään ja jopa viitat keskenään. Vanhoissa puisissa viitoissa oli selkeämmät merkinnät. Pyhäjärveltä Kotamajalle oli puissa runsaasti oransseja kolmioita, toisin sanoen selkeä opastus. Sen sijaan viittojen kilometrimerkinnät herättivät epäilyksiä niiden paikkansapitävyydestä.

Kotamajalta Karilaan on selkeä ja hyvä puistokäytävä kuljettavana. (AAKENUS-TUNTURI-PYHÄJÄRVI, YLLÄS)

- Aakenus tunturilta purettu meille tärkeä koto ilman syytä? Viime syksynä koto tarjosi vaelluksella suojaa niin tuulta kuin sadettakin vastaan. Ainoa puute silloin oli, että sinne ei ollut toimitettu polttopuita. Kukahan tämän päätöksen takana oli ja mitkähän olivat perusteet purkamiselle. Kodan kunnossa ei ainakaan ollut vikaa? Mikä tolkkua siellä on, kun vanhoja, kodikkaita laavuja/kotia puretaan ja laitetaan tilalle tehdasvalmisteisia, tunnelmattomia rakennelmia. (AAKENUSTUNTURI; YLLÄS)

- Ehdotan, että Haltin reitillä käytetty kermanvärinen reittimerkin maali vaihdettaisiin paremman näkyväksi esim sähkönsinistä tai kirkkaanpunaista ei voitolla näkemättä. Kermanvaalea merkkitolppa oli ajoittain hakusessa. Autiotuvat olivat erinomaisessa kunnossa, en ole ennen käynyt edes autiotuvissa niin yllätyin niiden hyvästä kunnosta. Siitä, huolimatta yövyn teltassa mukana olevien koirien vuoksi. Jatkossa toivoisin, että varaustupiin saisi mennä koirien kanssa. Vaikka siten, että jos koirallisenvaraa sieltä paikan muut näkevät sen jolloin voivat itse miettiä tulevatko sinne

samaan aikaan. Vessojen huoltosopimuksen hyvää Haltin reitillä sekä myös jätteidensä lajittelupaikat. Kiitos kaikille näiden asioiden hoidosta :-). (HALTIN VAELLUS, ENONTEKIÖ)

- reittimerkinnot liian kaukana toisistaan, jopa polkuja lähtee (ENONTEKIÖ)
- Hetta-Pallas reitti oli erinomaisesti merkattu, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: Pahakurulla erehdyimme kulkemaan hiihtoreittiä hannukuruun asti. Oliko sitten reittimerkinnot vääntänyt uuteen suuntaan tuuli tai vitsikäs retkeilijä. (ENONTEKIÖ)
- Reittien merkinnät pitäisi tarkastaa joka talven jäljiltä koska lumi ja kaatuvat puut ym luonnon voimat on saattanut hävittää merkinnät reitiltä. (ENONTEKIÖ)
- Portaat Saanalle paikoin huonossa kunnossa, lahonneet. Saanalla pitäisi ehdottomasti olla myös kyltit paljonko matkaa jäljellä huipulle (ja samoin takaisin alas). Kannustaisi kapuamaan ja toisaalta pienten lasten perheet osaisivat arvioida, kannattaako jatkaa vielä huipulle asti kun takaisinkin pitäisi vielä jaksaa tulla. Pieni kahvio Saanan huipulle?? Nokkapannukahvit ja letut tai grillattu makkara ja vesi olisivat myyntihitti kun sinne asti kapuaa. (ENONTEKIÖ)
- Kilpisjärven kyltit on hajallaan ja hieman typerissä paikoissa (ENONTEKIÖ)
- Saanalle menevät portaat olivat ok, mutta pitkospuut ennen portaita olivat osin huonossa kunnossa tai niitä olisi tarvittu kosteissa ja mutaisissa kohteissa. (ENONTEKIÖ)
- Kiitokset ylläpidetyistä tuvista (ENONTEKIÖ)
- Kilpisjärvi-Halti -välillä oli selkeät merkinnät. Reittikeppejä oli tarpeeksi tiheässä, ainostaan alkuun meinasi hämätä, kun osa kepeistä oli uusia, osa jo haalistuneita. Tähänkin kuitenkin tottui, ja tietysti täysin ymmärrettävää, että keppejä vaihdetaan vain sitä mukaa kuin tarvitsee. Toki keppejä joutui välillä etsimään katseellaan jonkin aikaa, varsinkin kivikoissa, mutta joka tapauksessa merkkejä oli jopa tiheämässä kuin olisin etukäteen odottanut. Pitäisi siis olla todella sankka sumu että merkityltä reitiltä eksyisi. Tuvisissa olevista kansioista löytyi mielenkiintoista ja tarpeellista

tietoa alueesta, tästä plussaa:) Reitin alussa olevasta opastetaulusta en osaa sanoa mitään, koska en sitä huomannut edes olevan (toisaalta en sitä etsinytkään, koska Kilpisjärvellä sijaitsevasta Luontokeskuksesta sain viimeiset tarvittavat tiedot ennen reitille lähtöä) (ENONTEKIÖ)

- Toivoisin ennenkaikkea järkeviä tilastoja luontoon.fi sivulle kävijämääristä jotta olisi jotain järkeä suunnitella retkeä ja majottimien tarvetta edeltäkäs. On täysin idioottimaista hukkakäyttöä että kun tiedot käyttöasteesta ja kävijämääristä viikottain on olemassa, ja ne kovin suunnitteluun voisivat vaikuttaa, ei niitä kuitenkaan ole saatavilla (ENONTEKIÖ)
- Alkumatkan pitkospuut tunturin juurella huoltoa vailla. (ENONTEKIÖ)
- Markkina on vanha kirkko ja markkina paikka. On ollut pohjoiskalotin keskuspaikka, siellä on pidetty kärkejä, siellä on myös tehty teilouksia- Teilimieessä. Seitavuopiossa joka on 3km Markkinasta sijaitsee myös Setakivi Markkinassa pitäisi olla enemmän infoa. Historiasta ja reitit pitäisi merkata. Markkinasta Seitavuopioon reitillä pitäisi olla pitkospuut osa matkaa (ENONTEKIÖ)
- Unescon maailman perintö pitää saada retkikohteeksi. Oivallisesti maastopyöräilyyn sopiva reitti. Vaatii kyllä vähän työtä. (SYVÄJÄRVENPOLKU, ENONTEKIÖ)
- lisakkipää-Vellinsärpimä-Luttojoki välillä on pitkospuuta, jotka jo usean vuoden ajan ovat olleet huonossa kunnossa. Tänä 2016-syksynä osa oli todella vaarallisia. Voisko niitä uudistaa ja korjata? (SAARISELKÄ)
- Käymme Prospektorin majan reittiopastus oli surkea. Löysimme alkuun vain karttojen perusteella, ainuttakaan opastettu ei löytynyt paikalle. Itse reitti oli hyvin merkitty. Vajaakuntoiselle sopiva. (SAARISELKÄ)
- Yleensä reiteillä on ollut selvät opasteet. Viime elokuussa oli Saariselän lähtöpaikan jälkeen epäselvää lyhimmän reitin suunnasta. oli jotain uusintaa ja se taukopaikka tekeillä. Lähtöpaikalla ja heti sen jälkeen on erityisen tärkeää olla viitoitus tiheässä,

varsinkin kun lähtee useita merkittyjä polkuja ja lisäksi on vielä muodostuneita oikaisuja... peremmällä maastossa voi merkintöjä olla harvemmassa. (SAARISELKÄ)

- Muualla kuin ihan Saariselän lähiympäristössä erittäin huonosti mitään merkintöjä (SAARISELKÄ)
- Olin vähän pettynyt, koska Rumakiru-Luulampi -pätkä oli hiekkatietä, jota olisi mennyt vaikka formulalla. Jos halusi luontoon, vieressä meni pitkospuita mutta niissä ei ollut reittimerkintöjä! Hassua että sillä autotiellä oli vaellusmerkkejä melkein pä naurettavan tiuhaan. Poikkesin tältä reitiltä tunturissa ja oli hämäävää päätyä "riekonpoluksi" merkitylle reitille, jota ei ollut edes kartoissa! Olin hetken hämmentynyt koska olisin olettanut että Kiilopäälle menee Kiilopääreitti tai vaikka Kiilon polku tms. (KIILOPÄÄ)
- Pakko antaa kritiikkiä tästä reittimerkintöjen uudistuksesta: Nämä uudet harmaat paalut reitin varrella eivät erotu maastossa. Ne sekoittuvat harmaisiin puihin ja oksiin. Aikaisemmat paalut erottuivat kaukaakin, punaisina, sinisinä tai vihreinä. Niiden värien mukaan oli helppo paikantaa itsensä. Uusissa reittimerkintätauluissa on tosi pieni teksti joten matkalle pitää ottaa mukaan lukulasit. Lisäksi syyskuussa 2016 osa reittimerkinnöistä puuttui: vanhat oli poistettu, mutta uusia ei vielä ollut laitettu. Paha juttu juuri ruskasesongin aikana. (KIILOPÄÄ)
- Huomasin, että Kiilopään reitillä oli punaiset tolpat poistettu ja pystytetty mustia tolppia. Lumella punaiset tolpat näkyvät hyvin, myös sumussa. Ihmettelen, jos nämä mustat ovat myös talvella. (KIILOPÄÄ)
- Joenkielisen reitillä kilometrikylttejä oli harvassa (lähdössä, huipulla ja olisiko ollut kerran ennen huippua ja kerran huipun jälkeen), niitä olisin kaivannut enemmän. Merkkejä oli hyvin, mutta muistaakseni infotaulussa luki, että merkit ovat punaisia, vaikka ne olivat oransseja. Lisäksi infotauluun oli laitettu lappu "varo katto voi sortua". Retkeilijöiden on kuitenkin pakko infotaulua katsoa, sortumisvaarasta huolimatta, joten infotaulun katto olisi tärkeä korjata. Kävimme Joenkielisellä elokuun

alussa. Toinen seurueesta oli käynyt tekemässä reitin kesäkuun lopulla 2012, jolloin hän oli selvinnyt reitistä kuivin jaloin ja hänelle ei ollut jäänyt muistikuvia siitä, että reitti olisi ollut huonossa kunnossa. Niinpä ajattelimme, että reitti on hyvässä kunnossa ja lähdimme lenkkareissa matkaan, mutta totuus oli toinen. Jo heti parkkipaikalla oli iso puro, jonka yli piti hypätä ja jalat kastuivat, kun hyppyalusta oli upottava suo. Ensimmäiset 2km piti kokonaan kulkea polun ulkopuolella, kun polku oli niin mudassa, että siitä olisi selvinnyt vain kumisaappailla. Matkalla oli myös 2 romahtanutta siltaa soilla ja yksi erittäin vetinen suo, jossa ei ollut mitään edes vanhaa ylitysrakennetta jäljellä. Romahtaneet sillat piti hyppiä vaarallisesti upoksissa olleilta laudoilta toiselle. Useamman kerran oli lähellä, että olisimme kääntyneet takaisin. Vasta kilometri ennen Joenkielisen huippua reitistä tuli kuivahko. Ensimmäiset 7 km oli siis jatkuvaa taistelua ja paremman reitin etsimistä - ja lukemattomia kenkien kasteluita. Tunturilta alastulo parkkipaikalle harjun kautta oli hyvää reittiä. Lemmenjoen kansallispuisto on kuuluisa ja suosittu retkeilykohde, joten odottaisin, että reitit olisivat paremmassa kunnossa. Ensimmäiset 7 km Joenkielisen reitistä pitäisi pikaisesti kunnostaa, nyt polku on vaarallinen, eikä huokuttele tulemaan uudelleen. Romahtaneet sillat pitäisi korjata, aivan polun alkuun pitäisi rakentaa silta ja soille ja sinne tänne muuallekin kosteisiin kohtiin pitäisi laittaa pitkospuita, joissakin kohdissa helpointa olisi ehkä linjata polku menemään hieman eri kohdasta. Kun suosittu reitti on noin huonossa kunnossa, siitä pitäisi vähintään olla parkkipaikalla ja kansallispuiston nettisivuilla maininta/varoitus ja suositus, että Joenkieliselle mentäisiin edestakaisin sitä reittiä, joka on lähempänä Lemmenjokea. Nyt koska varoituksia ei ollut ja meillä oli käytössä 4 vuotta vanha tieto reitin kunnosta, menimme aivan väärillä varusteilla reitille. Toivottavasti kuitenkin resursseja upean reitin kunnostamiseen löytyy! (JOENKIELISEN REITTI, LEMMENJOKI, INARI)

- Reittomerkinnot olivat puiden rungoissa läpinäkyvällä muovilla. Hyvässäkin kelissä merkin löytäminen oli vaikeaa, saati sitten sumussa tai sateisessa kelissä. Merkin-
töjä pitäisi tihentää ja muuttaa värillisiksi. Taukopaikkojen kohdalta reitille löytäminen oli joskus hankalaa. (LEMMENJOKI, INARI)

- Inarin/lvalon alueella oli mahtavat tulentekopaikat. Jäniskosken riippusilta on erittäin epämiellyttävä koiralle, tassut jäävät herkästi rautaisen verkon väliin. Tämä oli ensimmäinen silta jossa olemme nähneet tätä ratkaisua. Toivottavasti siihen laiteetaan jokin puumateriaali päälle, varsinkin kun ensimmäiselle laavulle pääsee opaskoiran kanssa. Kävimme tänä kesänä niin Lapin retkillä kuin Norjankin lapin retkillä. Iso kiitos Suomen reittien palveluista: tulentekopaikka, puut, wc:t, kämpät, pitkospuut ja mikä parasta viitoitus! (INARI)
- Merkityltä reitiltä odottaisi,että pitkospuut olisi kunnossa varsinkin kun reitti avattu v.2009.Onko määrärahat loppuneet kesken,kun reitin varrella oli pitkospuukasoja paikoilleen laittamatta,harmaantuneet jo??! (PIILOLAN POLKU, INARI)
- Raja-Joosepin luontopolku tulisi merkitä tielle 91! (RAJA-JOOSEPPI, INARI)
- 1. Lemmenjoen kultamailla kulkeva merkitty reitti (jolle voisi muuten vakiinnuttaa jonkun nimen, ehkä suunnitteilla oleva Lemmenjoen kultareitti ratkaisee tämän asian) saisi olla paremmin merkitty. Meillä ei ollut ongelmia reitin seuraamisessa, kun aina seuraamme karttaa ja kompassia ja kellon avulla kuljettua matkaa, mutta uskonpa, että moni ihmettelee muutamassa risteyksessä.
 Jos kiertää vastapäivään, kuten me, Mattit Ravadas -tulipaikan jälkeen kun saavutaan Jäkälä-äytsiin, tulee polkujen risteys. Merkitty reitti lähtee vasemmalle, ja muu polku menee suoraan. Vasemmalle ei ole viittaa eikä risteuksen kohdalla näy oransseja reittimerkkejäkään. TOsi helppo harhautua reitiltä.
 Jos kiertää myötäpäivään, alle kilometri ennen Morgamojan Kultalaa on mönkijäurien risteys. Reitti menee suoraan ja oikealle kääntyy Gaskoaiville oikeaseva kultamiesten ura. Mitään viittaa ei ole eikä oransseja merkkejä.
 Muutenkin reittimerkintöjä on kovin epätasaisesti. Paikoin (etenkin lähempänä Njurgalahtea) on tiheässä oransseja pallukoita puiden kyljissä, mutta paikoin (mm. siellä missä reitti kulkee mönkijäuraa pitkin) reittimerkintöjä on tosi harvassa. Jos olisin ensikertalainen, jäisi vähän epäluotettava kuva.
- 2. Kaikissa opastauluissa näkyy vielä Kultasataman kohdalla Lemmenjoen yli joh-

tava silta. Joistakin sitä on vaeltajien toimesta raaputeltu pois, mutta silti vieraskirjojen mukaan edelleen moni luulee, että silta on olemassa. Kuitenkaan siltaa ei ole ainakaan kymmeneen vuoteen ollut olemassa.

Olisi muuten kiva, jos silta rakennettaisiin uudelleen, tai vaikka samanlainen ylitysvene kuin Härkäkoskella ja Seäriknivassa. Siis siihen, missä Kultasataman autiotuvalta johtaa kartoilla polku Morgam-Viibuksen huipulle. Mutta siis eipä meillä ollut mitään ongelmia, tuon silta-asiankin hyvin tiesin jo ennalta. SUuret kiitokset vain taas autiotupien ja tulipaikkojen puuhuollosta ynnä muusta. Hienoja hetkiä koimme. Kuljimme osin reitin ulkopuolellakin, jos ilmoittamani kilometrimäärä ihmetyttää. (LEMMENJOKI, INARI)

- Reitti oli merkitty sekalaisesti eri merkeillä eikä missään ollut selvitetty, kuinka reitti on merkitty. Reitillä oli onnettomia muovisia läpinäkyviä opasteita puissa, oransseja puutappeja maassa ja oransseja täpliä puissa. Kerrassaan ala-arvoisesti merkitty reitti. Koska maastossa on paljon polkuja ja kullankaivajien mönkijänuria, pitäisi joka risteyksessä olla selvä viittaa, minne ko. reitti jatkuu. Esim. Morgamojan autiotuvalle osoittava kyltti oli vasta sen jälkeen, kun ura oli erkaantunut toisesta urasta! Etäisyys leiripaikoille ja kämpille reitin varrella olisi myös tarpeen. Viitta esim kirjastoon ja lentokentille olisi myös ollut kiva. Reitin varrella voisi myös olla tauluja, joissa kerrotaan paikan historiasta ja näkymistä. (LEMMENJOKI, INARI)
- Polku oli märkä osin veden vallassa. maasto kuluu polun vierestä, pomppiminen kiveltä kivelle voi aiheuttaa nyrjähdyksiä sinällään helpossa maastossa. Hieno paikka! Paikkaa voisi mainostaa enemmän, mahtavat maisemat, ainutlaatuiset suomessa. Polun voisi ohjata ylempää maston aidan vierestä. Ymmärrän toki että asiakkaat halutaan Otsamo Juutua suuntaan ... (TUULIJÄRVI, INARI)
- Tunturien laella reittimerkit ovat tärkeitä ja usein vaikeasti havaittavissa, kun valmiita polkujakaan ei ole siellä kivikossa. Maalimerkit olisi hyvä tarkastaa "turistin silmin" että ovat sopivin välimatkoin ja selkeästi eritettävissä. (PYHÄ-LUOSTO)

- Pyhällä kun meni noitatunturin reitin vastapäivään oli annikinlammelle saavuttua todella hankala löytää karhunjuomalammelle lähtevää reittiä. Myös annikinlammelle voisi olla laavu kun oravalammelta karhunjuomalammelle on ajallisesti kaikista pisin kyseisen reitin matka (PYHÄ-LUOSTO)
- Ei korvata pitkospuita teräsritilöillä! Ei missään nimessä! (PYHÄ-LUOSTO)
- Roskat voisi jokainen kävijä tuoda mukanaan pois. Jonkun verran roskia, lähes kaikilla reiteillä missä olemme olleet. Viinapulloja, tölkkejä, tupakka-askeja, makkara-paketteja jne. (PYHÄ-LUOSTO)
- Vaelsimme reitin Luostolta Pyhälle. Luostonloman jälkeen opasteet olivat epäselvät ja lähdimme aluksi Luostonojan suuntaan kun tarkoitus oli mennä ukko-luoston laavulle. Noitatunturin kohdalla oli epäselvät opasteet ja tunturin ylityksen sijaan päädyimme karhunjuomalammen laavulle tunturin sivusta. (PYHÄ-LUOSTO)
- Napapiirin retkeilyalueella Olkkajärven reitin saisi kaikenkaikkiaan merkitä paremmin. Kaikki on muuten hyvin merkattu. (NAPAPIIRIN RETKEILYALUE)
- Vaattunkikönkäältä Vaattunkilammelle oli osin huonosti pitkostett. MIKÄ HUONONTA. Päätieltä Roi - Sodankyläntieltä siirryttäessä Vaattunkikönkään tielle, tie oli järkyttävässä kunnossa ! Jalkapallon kokoisia reikiä tiessä 30 metrin välein. Autoja hajoaa. Kuka vastaaa? Korjatkaa pian. (VAATTUNKIKÖNGÄS, NAPAPIIRIN RETKEILYALUE)
- Reitin pitkospuut ja taukopaikat kunnostusta vailla Vaattunkivaaralle mentäessä. Pyörätuolireitti täysin käyttökelvoton, reitillä pään kokoisia reikiä. Aloituspaikeen tulistelupaikka sen sijaan hyvässä kunnossa. (NAPAPIIRIN RETKEILYALUE)
- Pitkospuut osin huoltoa vailla, reitin varrella merkintä puutteellista, tekstitaulut matkan varrella rempallaan. Laavulla ei ole koskaan puita. Kaverini jolle reitti oli täysin vieras, olisi useasti lähtenyt väärään suuntaan. (OUNASVAARA)
-

- Reittien lähtöpaikalle reittiselostus, josta ilmenee etukäteen mitä reitillä on odotettavissa. (SALLA)
- Kanjonien ym korkeiden paikkojen turvallisuutta voisi kehittää esim narukaiteilla ja vaihtoehtoisilla poluilla jotka eivät ole ihan reunalla... Oulankaa lähinnä tarkoitan. Sallan Ruuhitunturin reitti on loistava! (SALLA)
- Erittäin huono valinta vaihtaa puusta tehdyt reittimerkinnot ruostuvaan rautaan. opasteet ovat rumia ja eivät näy hämärässä. (KARHUNKIERROS, SALLA)
- Pello - Salmilompolo -reitit loppupään pitkospuut ovat lahonneet. Viimeisen kilometrin joutuu kulkemaan suota pitkin. (PELLO)
- Valtatiellä Everstin piilon esitteestä ei saa mitään selvää! Parkkipaikat puuttuu molemmista päistä. Kartassa on molempiin päihin reittiä merkintä: olet tässä? Opaste-
tauluissa ei ole mitään muuta tietoa, vain pieni kartta. Reitti menee suojelumetsän läpi. Tästä ei ole mitään mainintaa. Opastemerkit lahonneet ja kaatuneet. Kivipirtin tienviitta aivan ruosteessa ja kaatunut (Ratasjäventiellä sekä Laulajan tiellä). Kaikki opasteet ja viitoitukset puuttuu. Pellon kunta satsaa nyt matkailuun, nämä voisi ekana laittaa kuntoon! (PELLO)
- Ylitornion jotos Aavaksalta kainuunkylään ehottomasti merkittävä uudelleen . jopa paikkakuntalainen harhailee tutussa maastossa. Hoitamaton reitti (YLITORNIO)
- Reitti täysin hoitamaton, erittäin paljon kaatuneita puita polulla. Joen ylitys vaarallisessa kunnossa, yksi lankku sillasta oli enää ylikäveltävässä kunnossa, sekin jo katki.. Todella vaarallinen!!! (SÄTKENÄN KARHUNPOLKU, KITTILÄ)
- Ajoimme Ylläs-Levi - maastopyöräreitin kahdessa suurinpiirtein yhtä pitkässä osassa, lähtien Ylläkseltä. Reitit vaativuustaso on erittäin vaihteleva. Ylläksen päässä vaaditaan erittäin hyvää teknistä osaamista ja kestävyyskuntoa, Levin päässä pärjää lähestulkoon kukaan osaa ajaa pyörällä. Varsinkin kivikkoiset kohdat ovat vaativia " sunnuntaipyöräilijöille ". Kaikki reittejä ajavat kun eivät ole himomaas-

topyöräilijöitä, joilla on pelit ja vehkeet viimeisen päälle. (YLLÄS-LEVI -MAASTO-PYÖRÄREITTI, KITTILÄ)

- Korvatunturin reissu perustuu vahvasti Joulupukki-brändille, varsinaisen reissun luontoanti jää vähäiseksi. Vieriharjun autiotupa oli hyvin hoidettu ja erinomainen tukikohta saunoineen Korvatunturilla käyntiin. Harkitsisin rajoitettua kalastusoikeutta Kemihaaran yläpuolisille vesille se lisäisi kiinnostusta merkittävästi alueeseen esim. kämpän lähialueen kalastus rajoitetulla saaliilla olisi helppo valvoa ja olisi kontrolloitua myös muiden retkeilijöiden toimesta. (KORVATUNTURI, SAVUKOSKI)
- 3 vuotta sitten reittimerkinnot Kirintövaarasta lähtiessä olivat puutteelliset. Alkumatkasta polkua ei meinannut löytyä ollenkaan, eksyimme kelkka- tai mönkijäuralle. Myöhemmin reitillä oli helppo pysyä. (POSIO)